

Sprawozdanie z realizacji w 2020 roku
**„Kujawsko-Pomorskiego Programu
na Rzecz Ekonomii Społecznej
do roku 2020”**

*Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Toruniu*

Toruń, czerwiec 2021 r.

Spis treści

Wprowadzenie	4
Ekonomia społeczna w województwie kujawsko-pomorskim (<i>stan na dzień 31.12.2020 r.</i>)	5
➤ Spółdzielnie socjalne	5
➤ Przedsiębiorstwa społeczne	6
➤ Centra i kluby integracji społecznej.....	9
➤ Zakłady aktywności zawodowej	11
➤ Warsztaty terapii zajęciowej	12
➤ Organizacje pozarządowe.....	13
Działania realizowane przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego	15
Działania realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.....	17
Działania realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej	31
Działania realizowane przez inne podmioty.....	38
Osiągnięte wskaźniki	41
Aneks nr 1 Spółdzielnie socjalne w województwie kujawsko-pomorskim.....	45
Aneks nr 2 Przedsiębiorstwa społeczne w województwie kujawsko-pomorskim	51
Aneks nr 3 Centra integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim	57
Aneks nr 4 Kluby integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim	58
Aneks nr 5 Zakłady aktywności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim	61
Aneks nr 6 Warsztaty terapii zajęciowej w województwie kujawsko-pomorskim	63
Aneks nr 7 Podmioty wyróżnione Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny” w województwie kujawsko-pomorskim	68
Aneks nr 8 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej	71
Aneks nr 9 Skład osobowy <i>Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej</i>	73
Aneks nr 10 Lista podmiotów ekonomii społecznej, które uzyskały wsparcie w ramach mechanizmu zakupów interwencyjnych	75

Wykaz skrótów

CIS – centrum integracji społecznej

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

ES – ekonomia społeczna

IZ RPO WK-P 2014-2020 – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KIS – klub integracji społecznej

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy

LGD – lokalna grupa działania

LGR – lokalna grupa rybacka

MRiPS – Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – (ang. *non-governmental organization*) organizacja pozarządowa

OWES – ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

PES – podmiot ekonomii społecznej

Program - „*Kujawsko-Pomorski Program na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020*”

PS – przedsiębiorstwo społeczne

PUP – powiatowy urząd pracy

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

RPO WK-P 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020

WTZ – warsztat terapii zajęciowej

ZAZ – zakład aktywności zawodowej

Wprowadzenie

10 czerwca 2014 roku Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uchwałą nr 24/815/14 przyjął do realizacji „*Kujawsko-Pomorski Program na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020*”.

Sprawozdanie z realizacji w 2020 roku Programu przedstawia w sposób kompleksowy podejmowane działania, które wpisały się w realizację celu głównego – *Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno – gospodarczym, w tym aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w województwie kujawsko-pomorskim*.

W celu pozyskania informacji niezbędnych do przygotowania Sprawozdania zebrano informacje od różnych instytucji z województwa kujawsko-pomorskiego bezpośrednio lub pośrednio powiązanych z sektorem ekonomii społecznej, m.in.: od jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, regionalnych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

Do przygotowania sprawozdania zostały także wykorzystane dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz dane pozyskane z Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Zebrane dane, w tym działania oraz przedsięwzięcia zostały przyporządkowane poszczególnym realizatorom Programu wraz ze wskazaniem celów szczegółowych Programu, przez nich osiągniętych. Sprawozdanie zawiera także tabelę monitorowania wskaźników zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Zgodnie z zapisami Programu, w połowie jego realizacji, tj. w 2018 r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne pt. „Ewaluacja realizacji Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020”. Efektem ewaluacji był raport uwzględniający ocenę realizacji Programu z uwzględnieniem wskaźników określonych w Programie.

Sprawozdanie opracowano w ramach projektu „*Koordinacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim*” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, w części współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Ekonomia społeczna w województwie kujawsko-pomorskim (stan na dzień 31.12.2020 r.)

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej i społecznej, która poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych społeczną marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.¹

W 2020 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowane były następujące podmioty ekonomii społecznej (stan na 31.12.2020 r.):

- spółdzielnie socjalne – 81,
- centra integracji społecznej – 4,
- kluby integracji społecznej – 22,
- zakłady aktywności zawodowej – 9,
- warsztaty terapii zajęciowej – 36,
- organizacje pozarządowe – 7.113,
- przedsiębiorstwa społeczne – 83.

Ekonomia społeczna skupia się nie tyle na zapewnieniu korzyści członkom (zasada wzajemności), ile na zapewnieniu korzyści społecznościom lokalnym i osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

⇒ Spółdzielnie socjalne

Spółdzielnia socjalna to wyjątkowy podmiot gospodarczy, łączący w sobie cechy przedsiębiorstwa i organizacji pozarządowej, działający na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2085). Cechą, która wyróżnia spółdzielnię socjalną jest nadrzędność celów społecznych nad maksymalizacją zysków. Zasadniczym celem istnienia spółdzielni jest udzielenie trwałego wsparcia osobom, które z różnych powodów są w trudnym położeniu na rynku pracy i w związku z tym znalazły się w niestabilnej sytuacji życiowej. Praca w spółdzielni to nie tylko możliwość podjęcia zatrudnienia, ale także szansa na zdobycie wartościowych doświadczeń na rynku pracy, wzięcie spraw w swoje ręce, zdobycie nowych kwalifikacji, nauka współdziałania, rozwój osobisty, społeczny i zawodowy. Członkowie spółdzielni są w pełni odpowiedzialni za sprawy przedsiębiorstwa, uczą się samodzielności i długofalowego planowania, wspólnego decydowania. Sami dbają o finanse, zarządzają własną działalnością, wyznaczają kierunki rozwoju.

Spółdzielnię socjalną założyć mogą osoby fizyczne (minimum 3 osoby, ale istnieje obowiązek uzupełnienia składu członkowskiego spółdzielni do 5 osób w terminie 12 miesięcy, wśród nich m.in. osób z następujących grup: osoby bezrobotne, niepełnosprawne, osoby bezdomne, osoby po terapii leczenia uzależnień, osoby chore psychicznie, osoby zwalniane z zakładów karnych, uchodźcy) oraz osoby prawne (minimum 2 osoby prawne – organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego lub kościelne osoby prawne). Spółdzielnia socjalna osób prawnych, w

¹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej przyjęty uchwałą nr 11 Rady Ministrów w dniu 31 stycznia 2019 r. (Monitor Polski poz. 214), str. 10

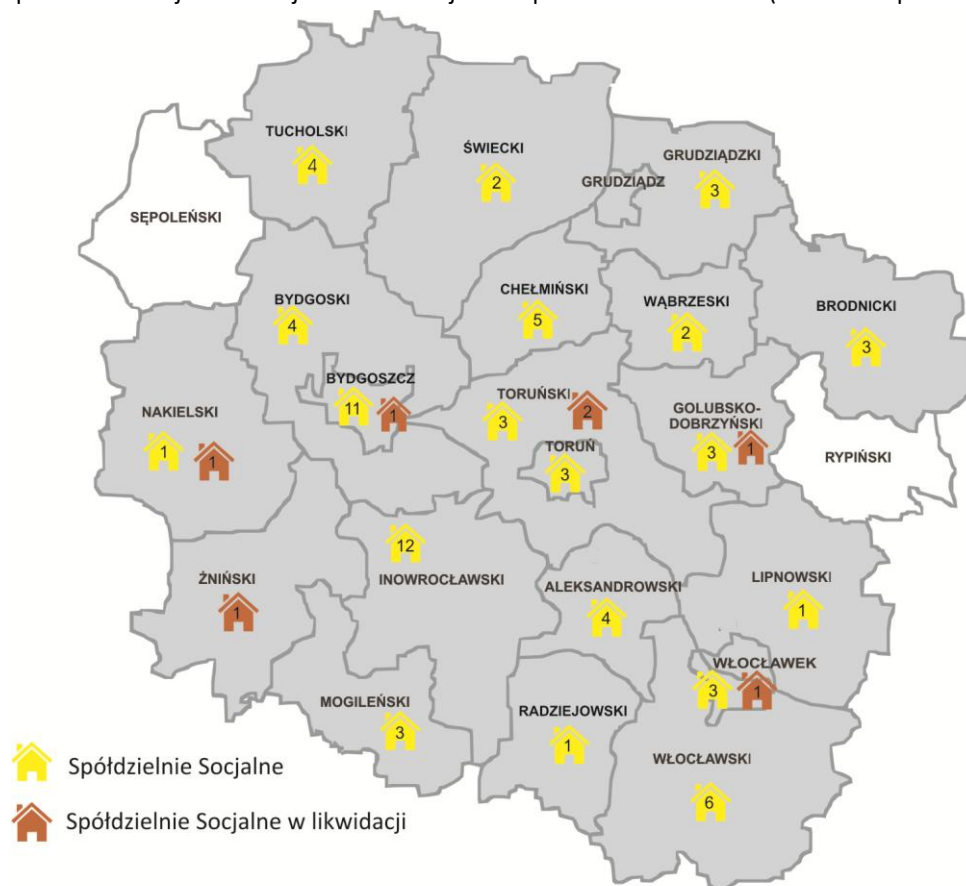
ciągu 6 miesięcy od daty założenia, ma obowiązek zatrudnienia minimum 5 osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Osoby te po roku trwania mają prawo stać się członkami spółdzielni.

Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Sądowego na dzień 31.12.2020 r. w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych było 81 spółdzielni socjalnych, z których 7 znajdowało się w stanie likwidacji. W 2020 r. zarejestrowano 3 nowe spółdzielnie (Spółdzielnia Socjalna "Bliżej natury", Spółdzielnia Socjalna "Recykling", Spółdzielnia Socjalna "Westa") – wszystkie w powiecie włocławskim, natomiast 4 spółdzielnie zostały wykreślone z rejestru.

Wśród 81 zarejestrowanych spółdzielni socjalnych, 34 spółdzielnie zostały założone przez osoby prawne, a 47 przez osoby fizyczne.

Wykaz spółdzielni socjalnych zarejestrowanych w województwie kujawsko-pomorskim ujęto w Aneksie nr 1 do sprawozdania.

Mapa 1. Spółdzielnie socjalne w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

Opracowanie:
Dział Rozwoju Ekonomii Społecznej ROPS w Toruniu

Źródło danych: Krajowy Rejestr Sądowy

➡ Przedsiębiorstwa społeczne

Od 2018 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi listę przedsiębiorstw społecznych, zgodnie z zapisami "Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu

Spółecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020".

Przedsiębiorstwo społeczne to podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) jest podmiotem wyodrębnionym pod względem organizacyjnym i rachunkowym, prowadzącym
 - i. działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub
 - ii. działalność odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub
 - iii. działalność oświatową w rozumieniu art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.), lub
 - iv. działalność kulturalną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862),

której celem jest:

- i) integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
 - (1) zatrudnienie co najmniej 50%:
 - osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z wyłączeniem osób niepełnoletnich, lub
 - osób bezrobotnych, lub
 - absolwentów CIS i KIS, w rozumieniu art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub
 - osób ubogich pracujących, lub
 - osób opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii, lub
 - osób opuszczających zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich;
 - (2) zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882, z późn. zm.);
 - ii) lub realizacja usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157, z późn. zm.) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, przy jednoczesnej realizacji integracji społecznej i zawodowej osób, o których mowa w ppkt i, wyrażonej zatrudnieniem tych osób na poziomie co najmniej 20% (o ile przepisy prawa krajowego nie stanowią inaczej);
- b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;
 - c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania PS lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni,

akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;

- d) wynagrodzenia wszystkich pracowników, w tym kadry zarządzającej są ograniczone limitami, tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- e) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną (z wyłączeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą) co najmniej trzy osoby w wymiarze czasu pracy co najmniej ¼ etatu, a w przypadku umów cywilnoprawnych na okres nie krótszy niż 3 miesiące i obejmujący nie mniej niż 120 godzin pracy łącznie przez wszystkie miesiące, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w lit. a.

Wg stanu na dzień 31.12.2020 r. w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowane były 83 przedsiębiorstwa społeczne (Aneks nr 2). W stosunku do roku 2019 liczba przedsiębiorstw społecznych wzrosła o 24 podmioty.

Mapa 2. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

 Przedsiębiorstwa Społeczne

Opracowanie:
Dział Rozwoju Ekonomii Społecznej ROPS w Toruniu

Źródło danych: Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

➤ **Centra i kluby integracji społecznej**

Centra i kluby integracji społecznej działają na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176).

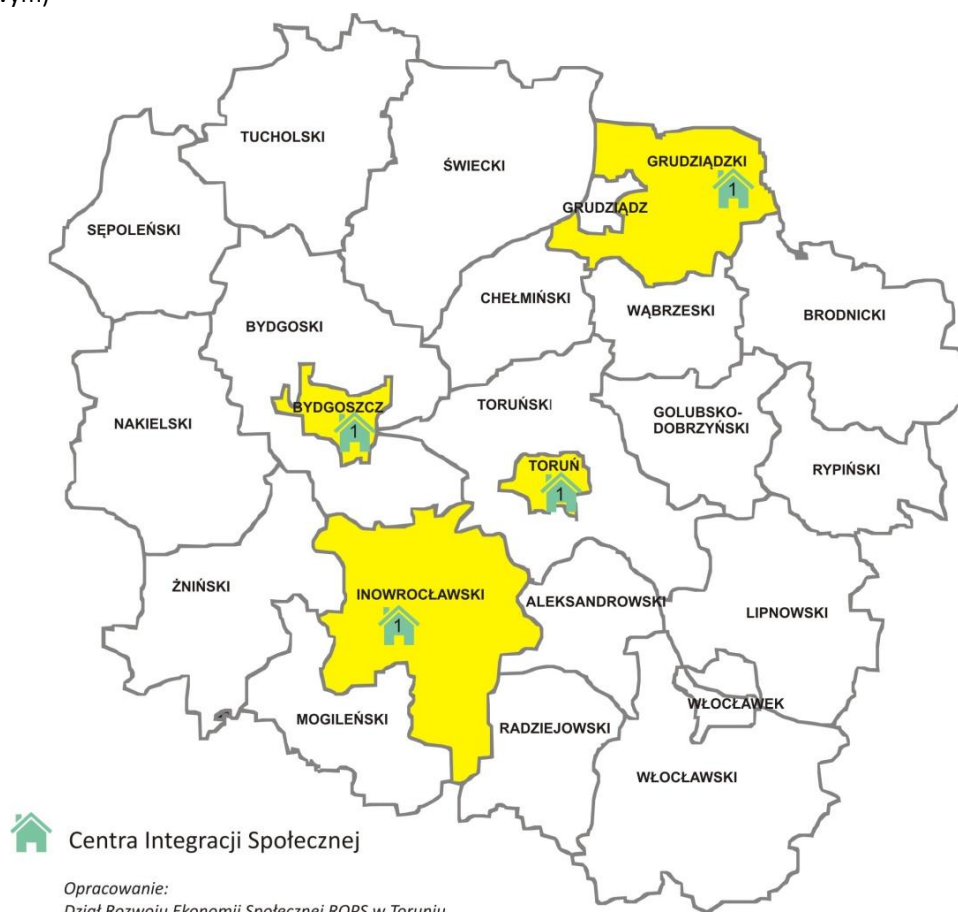
Centrum integracji społecznej realizuje reintegrację zawodową i społeczną przez następujące usługi: kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Uczestnikami CIS-ów są osoby, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym, m.in. bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, chorzy psychicznie, długotrwale bezrobotni, zwalniani z zakładów karnych, mający trudności w integracji ze środowiskiem oraz osoby niepełnosprawne.

W 2020 r. w zajęciach CIS z terenu województwa uczestniczyło łącznie 259 osób. Zajęcia ukończyło 140 osób, wśród których 81 osób usamodzielniało się ekonomicznie, w tym 58 znalazło pracę u pracodawcy. Skuteczność działań CIS wynosi zatem ponad 41%, mimo, iż grupa jest najdalej oddalona od rynku pracy a w 2020 r. obowiązywało szereg obostrzeń związanych z pandemią COVID-19.

Wg stanu na dzień 31.12.2020 r. w województwie kujawsko-pomorskim funkcjonowały 4 centra integracji społecznej (Aneks nr 3). W stosunku do roku 2019 r. liczba ta nie uległa zmianie, jednak CIS w Radzynie Chełmińskim zawiesił działalność, ale nie został wykreślony z rejestru.

Mapa 3. Centra integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

Źródło danych: Rejestr Centrów Integracji Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego

Klub integracji społecznej to miejsce integrowania grup o podobnych trudnościach i problemach życiowych, gdzie wspierane są wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia. Udział w zajęciach klubu integracji społecznej umożliwia odbudowywanie umiejętności w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych, a także w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. Podobnie, jak ma to miejsce w CIS-ach, ze wsparcia w ramach KIS mogą korzystać osoby wykluczone i marginalizowane społecznie. W KIS-ach można organizować w szczególności: działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych oraz staże.

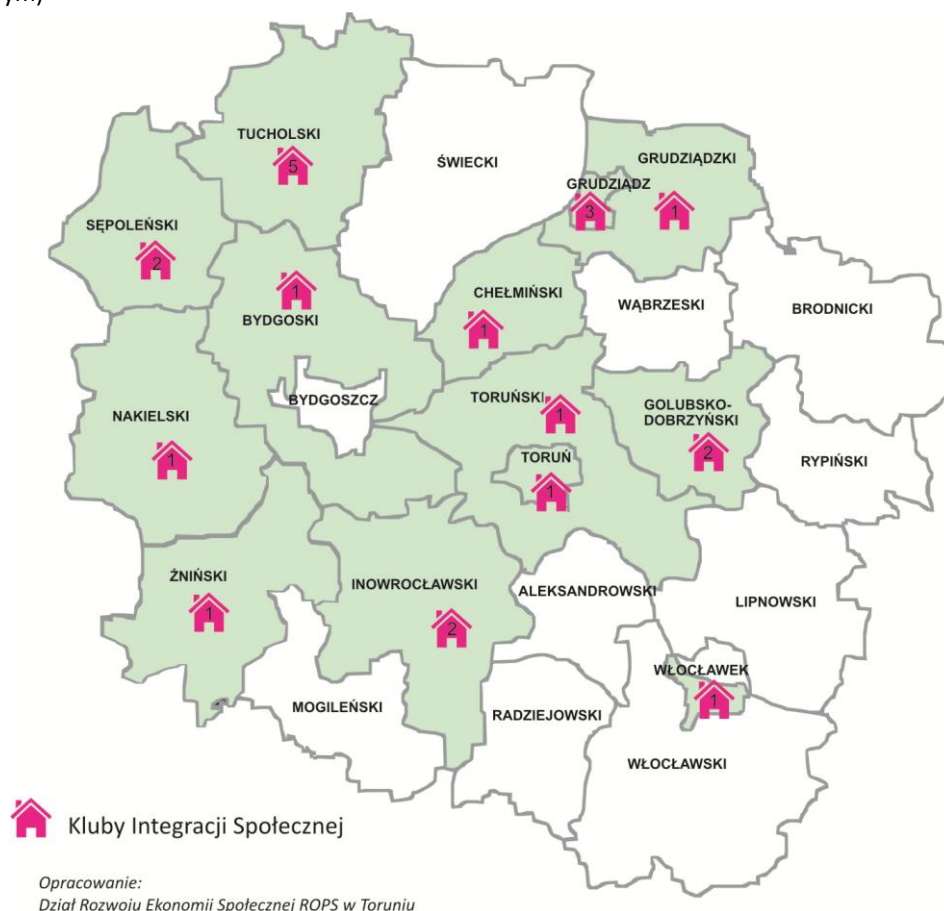
W 2020 r. zajęcia w KIS z terenu województwa ukończyło 348 osób, wśród których 19 znalazło pracę u pracodawcy oraz 19 zostało skierowanych do prac społecznie użytecznych².

Wg Rejestru Klubów Integracji Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego w województwie kujawsko-pomorskim działały 22 kluby integracji społecznej (Aneks nr 4). W stosunku do roku 2019 r. liczba ta wzrosła o 1. W 2020

² Dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej na podstawie sprawozdań 12 z 22 KISów.

r. zostały zarejestrowane 2 nowe KIS-y (w Grudziądzu i Chełmnie), a 1 został wykreślony z rejestru (w Bydgoszczy).

Mapa 4. Kluby integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

Źródło danych: Rejestr Klubów Integracji Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego

➔ Zakłady aktywności zawodowej

Celem zakładów aktywności zawodowej jest rehabilitacja społeczna i zawodowa zatrudnionych osób niepełnosprawnych. Dochody jakie osiąga zakład przeznaczone są m.in. na doposażenie stanowisk pracy osób niepełnosprawnych, wsparcie ich rehabilitacji i potrzeb związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie. ZAZ działają na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Na dzień 31 grudnia 2020 r. na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonowało 9 Zakładów Aktywności Zawodowej: w Bydgoszczy (organizator – miasto Bydgoszcz), Białych Błotach (organizator – gmina Białe Błota), Brodnicy (organizator – powiat brodnicki), Wąbrzeźnie (organizator – Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski), Drzonowie (organizator – gmina Lisewo), Radziejowie (organizator – powiat radziejowski), Tucholi (organizator – powiat tucholski), Przyjezierzu (organizator – gmina Strzelno) i Włocławku (organizator – gmina miasto Włocławek), w których zatrudnione były łącznie 526 osoby, w tym 410 osób z

niepełnosprawnościami. W porównaniu z rokiem poprzednim, ogólny stan zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w ZAZ zwiększył się o 13 osób. W ogólnej liczbie zatrudnionych osób z niepełnosprawnością 54,9% stanowiły osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a 45,1% osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności³.

Wykaz zakładów aktywności zawodowej zawiera Aneks nr 5 do sprawozdania. W stosunku do roku 2019 r. liczba ZAZ nie uległa zmianie.

Mapa 5. Zakłady aktywności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

Źródło danych: Wykaz Zakładów Aktywności Zawodowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego prowadzony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego

➔ Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej jest placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Podobnie jak ZAZ, WZ działają na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

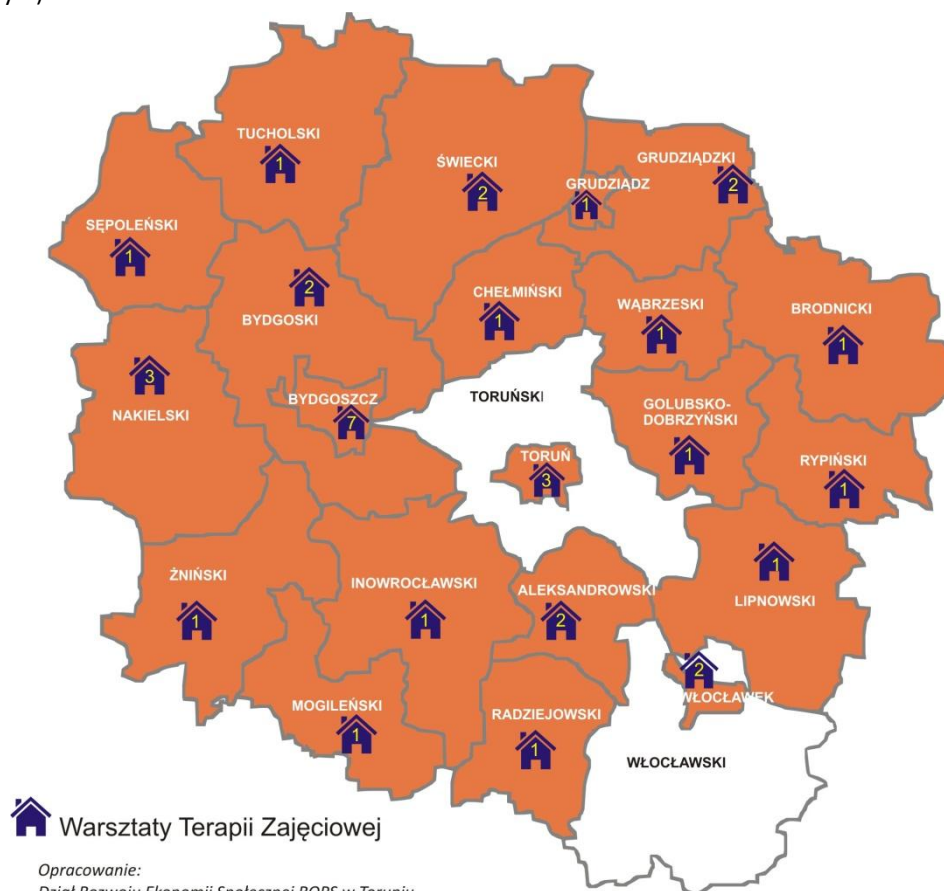
Warsztaty mają na celu przywrócenie osób niepełnosprawnych społeczeństwu poprzez kształtowanie w nich zdolności współżycia z innymi oraz dostosowania się i radzenia sobie w środowisku, w którym żyją. Korzyści z WZ odnosi nie tylko osoba niepełnosprawna i jego rodzina,

³ dane ze sprawozdania z realizacji w 2020 roku wojewódzkiego programu pn. „Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku”, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 12/446/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 31 marca 2021 r.

ale także całe społeczeństwo. Dzięki uczestnictwu w terapii zajęciowej osoby niepełnosprawne czują się akceptowane przez innych, przekonują się, że pomimo niepełnosprawności są w pełni wartościowymi członkami społeczeństwa, uczą się samodzielnego rozwiązywania problemów, pokonywania trudności, jak również zdobywają umiejętności kontrolowania swoich emocji.

Zgodnie z danymi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim funkcjonowało 36 warsztatów terapii zajęciowej (stan na dzień 31.12.2020r.) (Aneks nr 6). W stosunku do roku 2019 r. liczba ta nie uległa zmianie. W 2020 r. z terapii zajęciowej skorzystało 1.163 osoby⁴.

Mapa 6. Warsztaty terapii zajęciowej w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

Źródło danych: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

➔ Organizacje pozarządowe

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 r. (ostatnie dostępne dane) w rejestrze REGON w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych było 7.113⁵ organizacji trzeciego sektora (6.100 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 1.013 fundacji). Z tego 70 % NGO prowadziło wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, pozostałe zaś odpłatną działalność statutową i/lub działalność gospodarczą.

Organizacje pozarządowe w województwie kujawsko-pomorskim działają najczęściej na wsiach (ponad 40%) oraz w miastach na prawach powiatu (ponad 38%). Główną dziedziną ich działalności

⁴ tamże

⁵ „Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2020”

jest sport, turystyka, rekreacja i hobby (ponad 31% organizacji) oraz ratownictwo (ponad 18%). W zakresie pomocy społecznej i humanitarnej działa ponad 9% kujawsko-pomorskich NGO⁶.

⁶ „Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2018 r. – wyniki wstępne”

Działania realizowane przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego

➤ Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej

Wsparcie na utworzenie i działalność zakładów aktywności zawodowej w 2020 roku w wysokości 10.538.697,00 zł realizowane było ze środków PFRON, będących w dyspozycji Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego (10.368.937,00 zł) oraz ze środków z budżetu województwa 169.760,00 zł⁷.

Tabela 1. Zestawienie przyznanych dotacji w ramach zadania dofinansowanie ze środków PFRON i budżetu województwa kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej w 2020 roku

L.p.	Zakład Aktywności Zawodowej	Kwota przyznana (zł)
1	Zakład Aktywności Zawodowej w Bydgoszczy	1.272.000,00
2	Zakład Aktywności Zawodowej we Włocławku	1.150.000,00
3	Zakład Aktywności Zawodowej w Brodnicy	1.296.900,00
4	Zakład Aktywności Zawodowej „Ośrodek Sportu i Rehabilitacji” w Białych Błotach	797.000,00
5	Zakład Aktywności Zawodowej w Drzonowie	1.202.000,00
6	Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu	997.000,00
7	Zakład Aktywności Zawodowej w Radziejowie	1.591.666,00
8	Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi	1.146.937,00
9	Zakład Aktywności Zawodowej w Wąbrzeźnie	1.085.194,00
	RAZEM	10.538.697,00

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Spraw Społecznych, Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego i Zdrowia, Wydział Integracji Osób Niepełnosprawnych⁸

⁷Dotacja celowa na podstawie art. 29 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573)

⁸dane ze sprawozdania z realizacji w 2020 roku wojewódzkiego programu pn. „Równe szanse. Program działania na rzecz osób niepełnosprawnych do 2020 roku”, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 12/446/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 31 marca 2021 r.

➔ **Wspieranie rozwoju instytucji zatrudnienia socjalnego i integracji społeczno-zawodowej w tym KIS, CIS, ZAZ, WTZ w ramach konkursów RPO WK-P 2014-2020**

- W 2020 roku Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, ogłosiła 2 konkursy, w ramach których wspierany mógł być rozwój instytucji zatrudnienia socjalnego i integracji społeczno-zawodowej w tym KIS, CIS, ZAZ, WTZ.

Tabela 2. Cele szczegółowe, w które wpisują się działania Samorządu

Cel szczegółowy 1.1 Wzmocnienie udziału ekonomii społecznej w aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
1.1.1	X
1.1.2	X
Cel szczegółowy 2.3 Rozwój infrastrukturalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej w województwie	
2.3.1	X
Cel szczegółowy 3.3 Rozwój form współpracy i wsparcia PES ze strony samorządów lokalnych i innych partnerów	
3.3.1	X
Cel szczegółowy 4.1 Monitorowanie wpływu ekonomii społecznej na włączenie społeczne	
4.1.1	X
Cel szczegółowy 4.2 Popularyzacja ekonomii społecznej w społeczeństwie regionu	
4.2.1	X
4.2.2	X

Wykaz konkursów:

- RPKP.09.02.01-IZ.00-04-392/20
- RPKP.09.02.01-IZ.00-04-393/20

W ramach ww. konkursów dofinansowanie mogło zostać przyznane m.in. na zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne, a także powrót na rynek pracy realizowane poprzez:

- a) programy reintegracji zawodowej i społecznej realizowane przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- b) programy na rzecz wsparcia zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami (w tym w ramach WTZ i ZAZ).

Zaplanowane w ramach projektów działania wspierające osoby, rodziny i środowiska zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, musiały być realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska. Indywidualna ścieżka reintegracji zostanie opracowana z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb.

W ramach poszczególnych konkursów zaplanowano osiągnięcie następujących wskaźników:

- a) projekty małe - konkurs nr RPKP.09.02.01-IZ.00-04-392/20:
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 202;
 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 36;
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 25%;
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 18%;
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 15%.
- b) projekty duże - konkurs nr RPKP.09.02.01-IZ.00-04-393/20:
 - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 810;

- - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 146;
- - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 25%;
- - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 18%;
- - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 15%.
- Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego uwzględnił współpracę pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej a instytucjami rynku pracy, pomocy i integracji społecznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, w szczególności w ramach konkursów Poddziałanie 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne ogłaszanych w 2020 roku. Dodatkowo, zgodnie z zapisami *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WK-P 2014-2020*, w projektach realizowanych w ramach całej Osi Priorytetowej 9 *Solidarne Społeczeństwo*, usługi i zadania zlecane w ramach projektu winny być realizowane z uwzględnieniem: zasad określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, klauzul społecznych lub zlecane podmiotom ekonomii społecznej.

Działania realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu

1. Realizacja projektu pn. „Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim” w ramach RPO WK-P 2014-2020

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369) art. 21 pkt 4a, do zadań samorządu województwa należy m.in. koordynowanie działań na rzecz ekonomii społecznej w regionie. Działania te w województwach wykonują jednostki organizacyjne – regionalne ośrodki polityki społecznej.

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) rozwój infrastruktury usług aktywizacji, integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 2) inspirowanie i promowanie nowych metod działań w zakresie aktywizacji, integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) wspieranie rozwoju partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi a podmiotami świadczącymi usługi aktywizacji, integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4) monitorowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości społecznej służącej zwiększeniu aktywności społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 5) zwiększanie kompetencji służb zajmujących się aktywizacją, integracją oraz reintegracją społeczną i zawodową osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu realizuje projektu pn. „Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa 9 Solidarne społeczeństwo, Działanie 9.4 Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 9.4.2 Koordynacja sektora ekonomii społecznej.

Działania podejmowane w projekcie zostały przygotowane z uwzględnieniem zapisów „Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020” oraz Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 :

Wsparcie działań z zakresu koordynacji i monitorowania rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie obejmujące:

- a. tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami na temat podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązaniach i metodach pracy itp., a także agregowanie informacji na temat działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspołnianie i synchronizowanie tych działań w regionie. Wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego;
- b. tworzenie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry);
- c. tworzenie regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiągnięciu standardów usług;
- d. inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, podmiotów ekonomii społecznej, w tym o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w PES czy też w typowych przedsiębiorstwach;
- e. budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy;
- f. organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży ich produktów i usług świadczonych na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej za pomocą jednego regionalnego portalu);

- g. współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności z PES, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), stosowania klauzul społecznych lub społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecenia zadań PES;
- h. wspieranie realizacji przez podmioty ekonomii społecznej usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie;
- i. zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
- j. wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej;
- k. reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej;
- l. ewaluacja działań OWES;
- m. weryfikacja statusu PS na zasadach określonych w załączniku nr 3 do „Wytycznych ...” i prowadzenia spisu PS.

Informacje o projekcie:

- Tytuł projektu: ***Koordinacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim***
- Beneficjent: ***Województwo Kujawsko-Pomorskie***
- Realizator projektu: ***Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu***
- Termin realizacji: ***01.01.2019 r. – 30.06.2023 r.***
- Wartość projektu: ***3.240.000,00 zł***
- Kwota dofinansowania: ***2.754.000,00 zł***
- Cel główny projektu: ***Rozwój potencjału sektora ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zwiększenie skuteczności i intensywności działań koordynujących do 30.06.2023 r.***
- Realizowane w ramach projektu przedsięwzięcia są zgodne z ***Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej*** oraz ***Kujawsko-Pomorskim Programem na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020***
- **Grupy docelowe:**
 - podmioty o których mowa w art. 4, ust.2 pkt. 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych;
 - podmioty ekonomii społecznej;
 - pracownicy i wolontariusze podmiotów ekonomii społecznej;
 - jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne;
 - pracownicy i wolontariusze jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych;
 - instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej;

- ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (OWES);
- pracownicy i wolontariusze OWES;
- przedstawiciele sektora nauki i biznesu.
- W ramach projektu, do końca czerwca 2023 roku zaplanowano realizację **wskaźników rezultatu i produktu** na poziomie:
 - ✓ Liczba inicjatyw dotyczących rozwoju ekonomii społecznej sfinansowanych ze środków EFS – **20**
 - ✓ Liczba gmin, które uwzględniły w dokumentach strategicznych ekonomię społeczną – **51**
 - ✓ Liczba porozumień zawartych w ramach sieciowania – **2**
 - ✓ Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w ramach sieciowania – **148**
 - ✓ Liczba gmin objętych działaniami upowszechniającymi współpracę z podmiotami ekonomii społecznej – **86**
 - ✓ Liczba pracowników lokalnych i regionalnych podmiotów działających na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, którzy zostali objęci wsparciem w ramach projektu – **465**

2. Działania podejmowane w celu przeciwdziałaniu skutkom wystąpienia COVID-19

W związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 marca 2020 r. na terenie Polski ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego, który następnie 20 marca 2020 r. zmieniono na stan epidemii. Ogłoszenie stanu epidemii pociągnęło za sobą wprowadzenie szeregu nakazów i zakazów, które dotyczyły także prowadzonej działalności przez wiele podmiotów ekonomii społecznej. Wprowadzone zmiany spowodowały także niemożność realizacji wszystkich zamierzeń ROPS w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. ROPS stanął przed wyzwaniem podejmowaniem nowych działań w celu przeciwdziałaniu skutkom pandemii koronawirusa powodującego COVID-19, a także prowadzenia dotychczas realizowanych działań w nowy, niestandardowy sposób. Wprowadzone restrykcje spowodowały konieczność odwołania realizacji szeregu działań (m.in. Kujawsko-Pomorskie Forum Ekonomii Społecznej, wizyty studyjne krajowe i zagraniczne, biznesowe lunche z ekonomią społeczną, międzyszkolny konkurs wiedzy o ekonomii społecznej, targi wystawiennicze PES w formie stacjonarnej), inne zaś prowadzone były w trybie zdalnym z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

➔ Mechanizm zakupów interwencyjnych.

W związku ze stanem epidemii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej wprowadziło nowy instrument wsparcia podmiotów ekonomii społecznej (PES), w tym przedsiębiorstw społecznych (PS). Jego koordynatorem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, a polega on na dokonywaniu przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) zakupów produktów i usług służących przeciwdziałaniu skutkom COVID-19 u PES znajdujących się w trudnej sytuacji w następstwie ogłoszenia stanu epidemii. Następnie te produkty i usługi przekazywane są nieodpłatnie instytucjom pomocowym w ramach przeciwdziałania skutkom pandemii. W naszym województwie mechanizm wdrażany jest przez trzy z czterech OWES.

Jeden OWES ze względów formalnych nie mógł przystąpić do realizacji instrumentu, mimo to PES z tego subregionu mają możliwość udziału w instrumencie i otrzymania wsparcia za pośrednictwem pozostałych OWES.

Mechanizm zakupów interwencyjnych wdrażany jest w województwie kujawsko-pomorskim na podstawie wypracowanej wspólnie przez ROPS i wszystkie OWES „Procedury zakupów produktów i usług w podmiotach ekonomii społecznej (w tym w przedsiębiorstwach społecznych) w związku z przeciwdziałaniem skutkom wystąpienia COVID-19”. Zgodnie z założeniami procedury ROPS dokonuje analizy potrzeb instytucji pomocowych na poziomie województwa i przekazuje zapotrzebowanie do OWES na produkty i usługi, jakie zgłosiły te instytucje. Po stronie OWES znajduje się natomiast znalezienie wśród PES znajdujących się w trudnej sytuacji w następstwie ogłoszenia stanu epidemii, wykonawcy tych produktów i usług. Mechanizm zakupów interwencyjnych finansowany jest w ramach realizowanych projektów OWES z RPO WK-P 2014-2020. Województwo Kujawsko-Pomorskie w 2020 roku, jako jedno z nielicznych w całej Polsce, uruchomiło ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach RPO, dodatkowe środki w wysokości ponad 5,2 mln zł (w tym 4,5 mln zł dofinansowanie UE) na realizację tego mechanizmu.

Według stanu na koniec grudnia 2020 r. na realizację instrumentu zakupowego ośrodki wsparcia ekonomii społecznej zakupiły produkty i usługi w 29 podmiotach ekonomii społecznej, na łączną kwotę 2.261.860,42 zł (listę PES, które uzyskały wsparcie w ramach mechanizmu zakupów interwencyjnych zawiera Aneks nr 10 do sprawozdania). Najczęściej kupowano usługi cateringowe (od 12 podmiotów), usługi odkażania/ozonowania (od 8 podmiotów), a także usługi transportowe. Wśród produktów kupowanych w ramach instrumentu były środki ochrony osobistej (maseczki, kombinezony i fartuchy ochronne, mydła antybakteryjne). Były także warsztaty animacyjno-edukacyjne, wyjazdy rekonwalescencyjne i zakup soków wzmacniających odporność.

Usługi i produkty podmiotów ekonomii społecznej przekazano nieodpłatnie łącznie do 324 instytucji pomocowych: domów pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, zakładów aktywności zawodowej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek oświaty, przedszkoli i żłobków, centrów integracji społecznej, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, środowiskowych domów samopomocy, placówek zapewniających całodobową opiekę, domów dziecka i rodzinnych domów dziecka, schronisk dla bezdomnych, instytucji pomocy społecznej i jednostek samorządu terytorialnego.

➔ **Działania informacyjne dla podmiotów ekonomii społecznej**

Podejmowano działania informacyjne poprzez portal ekonomii społecznej w regionie www.es.rops.torun.pl, Fanpage Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu (<https://www.facebook.com/ropstorun>), newsletterem oraz pocztą elektroniczną do podmiotów ekonomii społecznej – przekazywanie na bieżąco najważniejszych informacji i danych, zarówno o zasięgu wojewódzkim, jak i krajowym, dotyczących wsparcia podmiotów ekonomii społecznej podczas epidemii koronawirusa.

Zamieszczono m.in.:

- informacje o ułatwieniach dla podmiotów ekonomii społecznej dotyczących warunków udzielania i spłaty preferencyjnych pożyczek przez pośredników finansowych BGK ,

- informacje o dobrych praktykach radzenia sobie przez poszczególne PES w tej kryzysowej sytuacji,
- apel o wykorzystanie potencjału PES, w tym przedsiębiorstw społecznych, poprzez finansowanie zakupu usług/produktów od nich, np. obecnie wiele z tych podmiotów zajmuje się szyciem maseczek ochronnych lub wyraża gotowość wykonywania tego typu usługi (w ramach konsultacji z PES i Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej przygotowano listę PES oferujących tę usługę) – informacja została także przesłana wszystkim samorządom województwa pocztą elektroniczną,
- poradnik przygotowany przez Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych i Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych pt. „*Tarcza Anykryzysowa a przedsiębiorstwa społeczne*”
- informacje o działaniach i projektach podejmowanych przez m.in. Samorząd Województwa, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Rozwoju.

➔ **Wsparcie środkami ochrony osobistej podmiotów reintegracyjnych**

W ramach realizacji przez ROPS projektów, mających na celu podjęcie działań minimalizujących w jak największym stopniu skutki COVID-19 oraz ograniczających rozprzestrzenianie się wirusa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, uwzględniono również wsparcie na rzecz podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), poprzez zaopatrzenie w rękawiczki jednorazowego użytku, maseczki z filtrem węglowym, żele antybakteryjne do rąk, płyny dezynfekujące, przyłbice i gogle ochronne, a także kombinezony ochronne.

3. Działania w zakresie współpracy na rzecz rozwoju i integracji sektora ekonomii społecznej

➔ **Spotkanie Kujawsko-Pomorskiej Sieci Współpracy Warsztatów Terapii Zajęciowej.**

Wydarzenie miało miejsce w dniu 5 listopada 2020 r. w trybie on-line z udziałem 15 osób z 13 WTZ. Tematem spotkania były bieżące sprawy sieci, zasady działania Ogólnopolskiego Forum WTZ, aktualny skład jego prezydium oraz kierunki działań na najbliższy czas, a także dobre praktyki pod hasłem – razem bezpiecznie, realizowane w czasie pandemii na przykładzie funkcjonowania WTZ Katolickiego Stowarzyszenia Niepełnosprawnych Archidiecezji Warszawskiej w Piasecznie.

➔ **Spotkanie Kujawsko-Pomorskiego Konwentu Centrów i Klubów Integracji Społecznej.**

Spotkanie Konwentu odbyło się w dniu 2 grudnia 2020 r. w trybie on-line. W spotkaniu wzięło udział 13 osób. Tematem spotkania była informacja nt. planowanych konkursów realizowanych na rzecz aktywnego włączenia społecznego w ramach RPO WK-P 2014-2020, dobre praktyki funkcjonowania CIS w czasie pandemii, na przykładzie CIS w Mienianach oraz plany prac nad zmianami do ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

➔ **Spotkanie Sieci Współpracy Spółdzielni Socjalnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego.**

Wydarzenie miało miejsce w dniu 27 lutego 2020 r. w Toruniu z udziałem 26 osób. W ramach spotkania omówiono zagadnienia związane z rozwiązaniami prawnymi w odniesieniu do ustawy o spółdzielniach socjalnych tj. tryb i zasady postępowania lustracyjnego oraz możliwości skorzystania z doradztwa w zakresie realizacji procesu lustracji w praktyce, protokołu lustracji i pisma polustracyjnego wraz z wnioskami. Podczas spotkania omówiono także sprawy organizacyjne Sieci, oraz działania skierowane do Sieci w ramach projektu koordynacyjnego ROPS.

➔ **Spotkanie Sieci Turystycznej Podmiotów Ekonomii Społecznej z Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

Spotkanie odbyło się 5 marca 2020 r. w Toruniu z udziałem 20 osób z 18 PES działających w branży turystycznej i okoła turystycznej (np. gastronomia). Spotkanie miało na celu nawiązanie współpracy podmiotów ekonomii społecznej działających z branży turystycznej, zawiązanie się sieci turystycznej oraz podpisanie porozumienia. Inicjatorem tego spotkania była Fundacja Brama Epok, która podczas spotkania opowiedziała o kreowaniu własnej marki i wizerunku. Uczestnicy spotkania zapoznali się też z historią Toruńskiego Klastra Turystycznego, jako przykładu ścisłej współpracy instytucji działającej w tej branży. Omówione zostały też kwestie dotyczące współpracy w ramach sieci i jej promocji. Ostatecznie spotkanie zakończyło się zawiązaniem sieci turystycznej PES. Uczestnicy spotkania wyrazili potrzebę pracy nad programem lojalnościowym dla turystów/klientów oraz systemu wzajemnego polecenia usług i produktów turystycznych.

➔ **Spotkania Regionalnej Sieci OWES.**

W 2020 r. odbyło się 10 spotkań Sieci. Trzy z nich odbyły się w I kwartale i zorganizowane były w formie stacjonarnej, pozostałe w trybie on-line. Pierwsze spotkanie miało miejsce w dniu 7 stycznia, drugie 22 lutego 2020 r. Spotkania te dotyczyły zmian w jednolitym, wspólnym regulaminie udzielania dotacji w województwie kujawsko-pomorskim. Trzecie spotkanie Sieci, z udziałem przedstawicieli ROPS, miało na celu opracowanie „Planu i zasad współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw ROPS i OWES w 2020 r.” Na spotkaniu wypracowano wstępne założenia Planu. Jednak w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się COVID-19

Tabela 3. Cele szczegółowe, w które wpisują się działania ROPS

Cel szczegółowy 1.1 Wzmocnienie udziału ekonomii społecznej w aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
1.1.1	X
Cel szczegółowy 2.1 Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności kadry PES	
2.1.1	X
2.1.2	X
2.1.3	X
Cel szczegółowy 2.2 Promocja marki i jakości PES	
2.2.1	X
2.2.2	X
Cel szczegółowy 2.4 Rozwój instytucjonalnego wsparcia ekonomii społecznej w regionie	
2.4.1	X
2.4.2	X
2.4.3	X
2.4.6	X
Cel szczegółowy 3.1 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych	
3.1.1	X
3.1.2	X
3.1.3	X
Cel szczegółowy 3.2 Rozwój lokalnych partnerstw na rzecz ekonomii społecznej	
3.2.1	X
Cel szczegółowy 4.2 Popularyzacja ekonomii społecznej w społeczeństwie regionu	
4.2.2	X

oraz wprowadzonym w Polsce stanem epidemii i wynikającym z tego brakiem możliwości określenia zakresu realizacji poszczególnych działań ROPS i OWES, partnerzy postanowili wspólnie wstrzymać prace nad dokumentem. Pozostałe 7 spotkań Sieci, również z udziałem przedstawicieli ROPS, a w przypadku 3 spotkań także z przedstawicielami IZ RPO WK-P 2014-2020 dotyczyło uzgodnień związanych z wdrażaniem „mechanizmu zakupów interwencyjnych”, który został szczegółowo opisany powyżej.

➔ **Spotkanie informacyjne dotyczące projektu „Energia społeczna. Sieć Przedsiębiorstw Społecznych realizujących nowe modele usług w zakresie użyteczności publicznej”**

Spotkanie odbyło się w siedzibie ROPS Toruń w dniu 27 lutego 2020 r. Podczas spotkania zaprezentowano projekt Stowarzyszenia Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych z Poznania, realizowany w partnerstwie z Ogólnopolskim Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych polegający na opracowaniu i przetestowaniu modeli przedsiębiorstw społecznych realizujących usługi społeczne dla osób niesamodzielnych (osób z niepełnosprawnościami, osób starszych) i ich rodzin. Przedstawiono cztery modele przedsiębiorstw społecznych realizujących usługi społeczne dla osób niesamodzielnych i ich rodzin:

- model przedsiębiorstwa społecznego realizującego usługi w obszarze opieki
- model przedsiębiorstwa społecznego realizującego usługi w obszarze opieki wychowawczej
- model przedsiębiorstwa społecznego realizującego usługi w obszarze rehabilitacji
- model przedsiębiorstwa społecznego realizującego usługi w obszarze opieki przedszkolnej.

W ramach przedsięwzięcia przedsiębiorstwa społeczne, współpracujące z jednostkami samorządu terytorialnego, otrzymują wsparcie merytoryczne i środki finansowe na uruchomienie nowych usług użyteczności publicznej. W ramach projektu pokrywane są koszty rocznego testowania danego modelu w społeczności lokalnej w wysokości do 120 tys. zł. W efekcie tego spotkania dwa przedsiębiorstwa społeczne z terenu naszego województwa realizują usługę pilotażowego wdrożenia wiązki usług w ramach programu „Opieka +”.

Spółdzielnia Socjalna „Koronowianka” oferuje w wiązce trzy usługi społeczne dla osób starszych, niesamodzielnych lub niepełnosprawnych. Podstawowa, opiekuńcza została rozszerzona o przeszkolenie i podniesienie kwalifikacji opiekunek w zakresie opieki medycznej, takiej jak udzielanie pierwszej pomocy, opatrywanie ran, odleżyn i sposobu zapobiegania im. Trzeci element to stworzenie informacyjnej teczki życia, tj. zbioru podstawowych informacji dla służb medycznych (jakie leki przyjmuje dany podopieczny, a w sytuacji kiedy potrzebna jest nagła interwencja np. pogotowia, nie są w stanie udzielić informacji na co choruje, kto jest lekarzem prowadzącym, czy mają alergię itp.)

Spółdzielnia Socjalna „Wigor” obejmuje opieką uczestników DDS+ i ŚDS poza czasem standardowego ich pobytu w placówkach, tzn. w weekendy, w okresach przerw w funkcjonowaniu domu, czy niedyspozycji uczestnika uniemożliwiającej jego pobyt w placówce. Poza usługą bazową (zapewnienie opieki uczestnikom poza DDS+ i SDS), oferowane są usługi dodatkowe: transport i opieka podczas wizyt medycznych seniorów, teleopieka w czasie, kiedy uczestnik z przyczyn zdrowotnych nie dojeżdża do placówki, dowóz ciepłego posiłku uczestnikom w czasie przerw w funkcjonowaniu placówek, a także zakupy artykułów pierwszej potrzeby.

➤ **Spotkanie informacyjne dotyczące projektu „Inkubator Dostępności”**

Spotkanie dla kujawsko-pomorskich PES odbyło się w dniu 13 lutego 2020 r. w Toruniu. Podczas spotkania została przedstawiona informacja nt. projektu „Inkubator Dostępności”, realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie i Fundację Instytutu Rozwoju Regionalnego. Zadaniem projektu jest niwelowanie barier w dostępie do usług, produktów i przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej mobilności, percepcji, starszych i z niepełnosprawnościami. Założeniem projektu jest wypracowanie i przetestowanie 45 innowacyjnych rozwiązań, które pozwolą na szybsze, skuteczniejsze i bardziej wydajne rozwiązywanie problemów społecznych. Innowacje społeczne w ramach projektu będą wspierane poprzez udzielanie grantu (maksymalna kwota grantu to 100 tysięcy złotych) na tworzenie i testowanie nowych rozwiązań. W efekcie tego spotkania realizowana jest jedna innowacja z województwa kujawsko-pomorskiego pt. "Zmysły w ruchu. Model choreografii dla osób niewidomych".

➤ **Warsztaty z zakresu usług społecznych w społeczności lokalnej pt. „Rozwój usług społecznych w gminach jako szansa na wzmocnienie lokalnych podmiotów ekonomii społecznej (PES)”**

Zorganizowano 4 warsztaty dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej podmiotów ekonomii społecznej i ośrodków wsparcia ekonomii społecznej dla łącznie 62 osób. Spotkania odbyły się: w dniach 25 i 30 listopada oraz 2 i 7 grudnia 2020 r. w trybie on-line. Tematyka warsztatów dotyczyła rozwoju i promocji usług społecznych jako nowych metod działania w zakresie aktywizacji, integracji społeczno-zawodowej, wspierania partnerskiej współpracy pomiędzy JST a PES. W ramach warsztatów nastąpiła wymiana wiedzy i dobrych praktyk w zakresie usług społecznych i realizacji innych zadań publicznych.

➤ **Doradztwo dla przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej, jednostek samorządu terytorialnego i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej**

W 2020 r. zorganizowano doradztwo dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, jednostek organizacyjnych JST oraz podmiotów ekonomii społecznej (PES) nt. stosowania klauzul społecznych, odpowiedzialnych zamówień publicznych czy realizacji usług użyteczności publicznej. Doradztwo dotyczy w szczególności przedstawienia podstaw prawnych stosowania klauzul społecznych oraz innych rozwiązań pozwalających uwzględniać aspekty społeczne przy udzielaniu zamówień publicznych, z uwzględnieniem zamówień dotyczących usług użyteczności publicznej i rewitalizacji, omówienia korzyści społecznych możliwych do osiągnięcia dzięki stosowaniu tych rozwiązań i warunków do tego niezbędnych, czy też wskazania, które z rozwiązań ułatwiają dostęp do zamówień publicznych podmiotom ekonomii społecznej i co jest potrzebne po stronie JST i po stronie PES. Zadaniem doradcy jest przedstawienie dobrych przykładów stosowania przez samorządy terytorialne rozwiązań pozwalających uwzględniać aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, a także pomoc w wyborze rozwiązań adekwatnych do specyfiki gminy, powiatu i oczekiwań JST, przedstawienie, w jaki sposób zastosować te rozwiązania w postępowaniach o zamówienie publiczne oraz pomoc w przygotowaniu systemowych rozwiązań dotyczących stosowania przez JST rozwiązań pozwalających uwzględniać aspekty społeczne.

4. Działania w zakresie upowszechniania ekonomii społecznej i reprezentowania sektora ES

➤ Targi wystawiennicze PES - Świąteczny Bazar Ekonomii Społecznej

Celem przeprowadzonych Targów było upowszechnianie idei ekonomii społecznej w regionie, jako jednego z narzędzi w zakresie integracji społecznej i zawodowej grup defaworyzowanych na rynku pracy, oraz prezentacja produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej z regionu. Ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19 Targi nie mogły odbyć się w formie tradycyjnej, na stoiskach, wobec tego zorganizowano je w formie online, na portalu społecznościowym Facebook'u.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia, w dniach 10-22 grudnia 2020 r. utworzono stronę na FB „Świąteczny Bazar Ekonomii Społecznej”. Była to doskonała okazja do zakupu ozdób świątecznych, prezentów czy smakołyków oraz do zamówienia świątecznego cateringu. Wyroby te wytwarzane są z naturalnych składników, wyrabiane ręcznie, z tradycją. Wszystkie te produkty bądź usługi oferowały podmioty ekonomii społecznej/przedsiębiorstwa społeczne (zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne, fundacje czy spółki non profit) z regionu.

Każdego dnia na stronie zamieszczany był post z ofertami PES. Swoje produkty i usługi zaprezentowało 17 PES.

➤ Działania animacyjne ROPS.

Animator lokalny odbywał wizyty w miastach i gminach województwa, podczas których prowadził rozmowy z ich władzami dotyczące wzmocnienia współpracy pomiędzy sektorem ekonomii społecznej a administracją publiczną, a także zapisów dotyczących ekonomii społecznej w lokalnych dokumentach strategicznym i programowych. Ze względu na obostrzenia związane z pandemią COVID-19, animator odbył także szereg spotkań w trybie zdalnym z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

➤ Welconomy Forum → <http://www.welconomy.pl/>

W dniach 14-15 września 2020 r. odbyła się **XXVII edycja Forum Gospodarczego Welconomy Forum in Toruń**. Jest to jedno z największych ekonomiczno-gospodarczych wydarzeń w Polsce. Uczestnikami dwudniowych obrad byli ministrowie, menedżerowie wielkich firm, eksperci, naukowcy, samorządowcy, dziennikarze, biznesmeni i dyplomaci. Pierwszy dzień Forum odbył się w sposób tradycyjny, natomiast drugi dzień konferencji został przeprowadzony w formie online. W ramach wydarzenia, w dniu 14 września 2020 r. ROPS w Toruniu zorganizował i przeprowadził własny panel poświęcony ekonomii społecznej - debata pn. **„Wiedza – kompetencje – finanse. Wsparcie dla rozwoju podmiotów ekonomii społecznej”**. Prelegentami panelu byli przedstawiciele instytucji wspierających rozwój podmiotów ekonomii społecznej [Youth Business Poland (YBP), Price Waterhouse Coopers (PwC), Fundacja NESst, Międzynarodowa Organizacja Innowatorów Społecznych Ashoka, Polskie Stowarzyszenie Inwestorów Kapitałowych (PSIK)], a także przedstawiciele PES, którzy z takich form wsparcia skorzystali (Ciekawa Spółdzielnia Socjalna, Spółdzielnia Socjalna „Fado”, Stowarzyszenie „Wędką”). Ze względów sanitarnych w związku z pandemią liczbę uczestników ograniczono do 50 osób. W panelu udział wzięli przedstawiciele samorządów,

uczelni wyższych, organizacji pracodawców, instytucji rynku pracy, a także świata nauki, biznesu, OWES, PES i RKES.

➤ **Praktyki studenckie w podmiotach ekonomii społecznej województwa kujawsko-pomorskiego**

Koncepcja ma na celu odbywanie bezpłatnych praktyk studenckich w PES. Odbywanie takich praktyk stanowi formę przybliżenia młodym ludziom praktycznej wiedzy o ekonomii społecznej i nie generuje żadnych kosztów po stronie podmiotów ekonomii społecznej. W ramach inicjatywy podpisano umowy o współpracy ROPS z uczelniami wyższymi z regionu: Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy oraz Wyższą Szkołą Bankową w Toruniu. Ww. uczelniom przekazano wykaz 21 PES (ok. 76 miejsc) deklarujących chęć przyjęcia studentów na praktyki.

➤ **Portal internetowy poświęcony ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim** → <http://www.es.rops.torun.pl/>

Na portalu upowszechniane są informacje na temat ekonomii społecznej i podmiotów ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim. Zamieszczona została baza podmiotów ekonomii społecznej z regionu. Na stronie znajdują się także informacje na temat działań i wydarzeń dotyczących ekonomii społecznej. Portal został wykonany z zastosowaniem najnowszych technologii. Jest dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt portalu jest responsywny, tzn. możliwy do przeglądania zarówno na komputerach stacjonarnych, laptopach, jak i tabletach oraz na smartfonach.

➤ **Znak Promocyjny Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny”**

Czym jest Znak Zakup Prospołeczny?

Od 2015 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu posiada licencję uprawniającą do nadawania Znak Zakup Prospołeczny w województwie kujawsko-pomorskim.

Znak Promocyjny Ekonomii Społecznej Zakup Prospołeczny przyznawany jest przedsiębiorstwom społecznym wyróżniającym się dobrą jakością produktów oraz odpowiednim wykorzystaniem potencjału społecznego.

O prawo do posługiwania się Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej Zakup Prospołeczny mogą ubiegać się podmioty spełniające wymogi określone w Zasadach przyznawania Znak Promocyjnego ES Zakup Prospołeczny w województwie kujawsko-pomorskim, tj.: posiadające odpowiednią formę prawną, realizujące działalność o charakterze społecznym lub społecznie użytecznym, funkcjonujące na rynku od co najmniej sześciu miesięcy, posiadające co najmniej 30% przychodów własnych z ogólnej wartości przychodów. Wśród form prawnych podmiotów uprawnionych do ubiegania się o certyfikat znalazły się: centra integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółki

prawa handlowego (spółka non-profit), fundacje, stowarzyszenia, inne podmioty, które spełniają definicję organizacji pozarządowej w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, o ile prowadzą trwałą i efektywną działalność społeczną, jak również działalność ekonomiczną rozumianą jako zarejestrowana działalność gospodarcza, odpłatna działalność pożytku publicznego lub inna działalność o charakterze ekonomicznym.

W 2020 roku, ze względu na stan epidemii COVID-19 i w związku z tym brakiem zainteresowania wśród PES aplikowaniem o nadanie certyfikatu (PESy zmagaly się z wieloma trudnościami w związku z pandemią) oraz brakiem organizacji Kujawsko-Pomorskiego Forum Ekonomii Społecznej, w województwie kujawsko-pomorskim nie przyznano nowych certyfikatów „Zakup Prospołeczny”. Natomiast na bieżąco przedłużane były okresy obowiązywania certyfikatów przyznanych w latach wcześniejszych.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. 27 PES z województwa miało prawo posługiwania się *Znakiem Zakup Prospołeczny*. W 2020 r. dwa podmioty (Fundacja Rozwoju Osób Niepełnosprawnych "POMAGAM" oraz Spółdzielnia Socjalna „Nasz Dom”) zrezygnowały z prawa posługiwania się tym znakiem. Wykaz certyfikowanych podmiotów stanowi aneks nr 7 do Sprawozdania.

Mapa 7. Podmioty certyfikowane *Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej Zakup Prospołeczny* w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r. (w układzie powiatowym)

➤ **Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej**

Wraz z końcem 2019 r. Regionalny Komitet Ekonomii Społecznej I kadencji zakończył swoją pracę. W 2020 r. podjęto działania na rzecz wyłonienia i powołania członków Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej II kadencji. Uchwałą Nr 9/341/20 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 marca 2020 r. powołano Komitet i określono jego zadania. Skład Komitetu został określony zarządzeniem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 87/2020 z dnia 30 listopada 2020 r. W dniu 3 grudnia 2020 r. odbyło się pierwsze spotkanie RKRES II kadencji, wzięło w nim udział 33 członków i zastępców członków, a także przedstawiciel ROPS i przedstawicielka OZRSS. W związku z obostrzeniami związanymi z pandemią, spotkanie odbyło w trybie zdalnym. Miało ono charakter „zapoznawczy” – uczestnicy przedstawili się i mieli możliwość wzajemnego poznania się. Ponadto przedstawiono zasady funkcjonowania i zadania Komitetu, informacje o projekcie ROPS pt. „Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskiego” oraz projekcie Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych pt. „Spójna Integracja Regionalna Ekonomii Społecznej II”. Obydwa te projekty obejmują wsparciem m.in. RKRES.

➤ **Prace nad opracowaniem „Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej na lata 2021-2030”**

W związku z zakończeniem obowiązywania w 2020 r. „Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej do roku 2020” przystąpiono do opracowywania jego kontynuacji. Proces związany z opracowywaniem dokumentu prowadzili eksperci z Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych. Zarządzeniem Dyrektora ROPS powołana została grupa robocza ds. opracowania Programu, która uczestniczyła w spotkaniach on-line dotyczących diagnozy stanu ES w regionie, a także celów i głównych kierunków działań związanych z ES w województwie. W 2020 r. odbyło 4 spotkania grupy. W jej skład weszli eksperci i praktycy związani z sektorem ekonomii społecznej, reprezentujący jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, podmioty ekonomii społecznej, ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, naukę oraz biznes. W ramach opracowywania Programu odbyło także odrębne spotkanie z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej dotyczące danych do diagnozy nt. funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych w dobie pandemii. Prace nad opracowaniem „Kujawsko-Pomorskiego Programu na Rzecz Ekonomii Społecznej na lata 2021-2030” są kontynuowane w roku 2021.

➤ **Udział w spotkaniach grupy ds. koordynacji ekonomii społecznej w regionach Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej**

W 2020 r. zorganizowano trzy spotkania grupy w trybie on-line, w których brali udział przedstawiciele ROPS w Toruniu. Tematem przewodnim spotkań, które odbyły się w dniach 30 kwietnia i 26 czerwca 2020 r., była wymiana doświadczeń w zakresie działań związanych z realizacją nowych projektów z RPO i PO WER dla instytucji pomocy i integracji społecznej, w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Spotkanie w dniu 23 września 2020 r. dotyczyło podsumowania działań w poszczególnych regionach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem skutków COVID-19 w ramach oszczędności

projektowych oraz innych źródeł finansowania oraz przedstawienia inicjatywy ROPS w Poznaniu promocji produktów lokalnych PES, tzw. klunkrów wielkopolskich.

⇒ **Udział w wydarzeniach w ramach projektów „Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej” oraz „Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej II”⁹**

Celem głównym projektów jest trwały i kompleksowy system wsparcia ekonomii społecznej poprzez prowadzenie działań doradczych i rzeczniczych na poziomie regionalnym i ponadregionalnym we współpracy z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej w zakresie spójności polityk publicznych.

W 2020 r. przedstawiciele ROPS w Toruniu wzięli udział w następujących wydarzeniach w ramach realizacji projektu:

- wizyta studyjna do województwa zachodniopomorskiego w dniach 11-13 lutego 2020 r.
 - w ramach wizyty odbyto m.in. spotkanie z przedstawicielami TBS, Miasta Stargardu oraz organizacji pozarządowych realizujących w Stargardzie program mieszkań wspomaganych (Osiedle Lotnisko). W mieście tym odwiedzono także Zakład Aktywności Zawodowej oraz oddział Polskiego Stowarzyszenia Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. W Szczecinie odbyto spotkania w ROPS Szczecin z przedstawicielami lokalnego ośrodka wspierania polityki społecznej oraz przedstawicielami partnerów projektów „Dobre wsparcie” i „Nawigator samodzielności”. Zwiedzono także tzw. mieszkanie modelowe znajdujące się w siedzibie ROPS Szczecin. Następnie w Goleniowie odwiedzono Zakład Aktywności Zawodowej, znajdujący się na terenie Parku Technologicznego Łozienica, oraz Centrum Aktywności Lokalnej. Wizyta zakończyła się spotkaniami w ośrodku wychowawczym w Czaplunku zajmującym się pracą z młodymi matkami (zajęcia ułatwiające rodzicielstwo i usamodzielnienie) oraz w Spółdzielni Socjalnej Pasja prowadzącej Zajazd Luna w Wałczu.
- szkolenie „Urzędnik jako edukator” w dniach 16-17 stycznia 2020 r.
- szkolenie „Facylitacja graficzna w pracy ROPS” w dniach 27-28 stycznia oraz 24-25 lutego 2020 r.
- warsztat dla przedstawicieli ROPS i OWES w trybie on-line w dniu 4 listopada 2020 r. dotyczący edukacji w obszarze ES
- spotkanie Regionalnych Komitetów Rozwoju ES i ROPS w dniu 8 grudnia 2020 r. (również w trybie on-line) obok edukacji w obszarze ES, dotyczyło także informacji nt. stanu programowania nowej perspektywy finansowej oraz możliwości wsparcia Regionalnych Komitetów Rozwoju ES w projekcie SIRES II
- spotkanie w dniu 16 grudnia 2020 r. nt. najważniejszych wyzwań strategicznych dla rozwoju ES oraz nowej roli ROPS w koordynacji obszarów usług społecznych i aktywnej integracji.

⁹Projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Działania 2.9 *Rozwój Ekonomii Społecznej* Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, realizowane przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, w partnerstwie z Fundacją Idea Rozwoju oraz Stowarzyszeniem Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP.

➤ IV Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Wydarzenie, zorganizowane w formule on-line, odbyło się w dniach 9 czerwca – 7 lipca 2020 r. Zaplanowane zostało forum wymiany doświadczeń i praktyk, dzielenia się wiedzą i pomysłami, cyklicznie gromadzące ludzi związanych z sektorem ekonomii społecznej i solidarnej. Forum zorganizowane było w ramach partnerskiej współpracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Uniwersytetu Warszawskiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu w projekcie pn. „System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej” (Działanie 2.9 PO WER). Forum w 2020 r. miało formę 4 debat, z których pierwsza poświęcona była polskiemu modelowi ekonomii społecznej i solidarnej, druga dotyczyła przedsiębiorstwa społecznego jako szansy na reintegrację i świadczenie usług społecznych w środowisku lokalnym, a trzecia roli ekonomii społecznej i solidarnej w dostarczaniu usług społecznych. Ostatnia, czwarta debata, która odbyła się 7 lipca 2020 roku, dotyczyła w szczególności instrumentów finansowych oraz znaczeniu koordynacji ekonomii społecznej na poziomie regionalnym i krajowym. W debatach uczestniczyli przedstawiciele Regionalnego Komitetu Ekonomii Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz ROPS.

Działania realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej¹⁰

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) to podmiot lub partnerstwo posiadający akredytację, świadczący komplementarnie pakiet usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES.

OWES-y oferują doradztwo, szkolenia, realizują usługi wspierające rozwój partnerstwa lokalnego, świadczą usługi prawne, księgowe i marketingowe na rzecz podmiotów ekonomii społecznej, promują ekonomię społeczną i zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej.

Zgodnie z zapisami „Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”, od 2014 roku usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych podlegają akredytacji w systemie AKSES. Proces akredytacji odbywać się będzie na podstawie Regulaminu oraz Zakresu standardów usług i działania OWES przyjętych przez Komitet akredytacyjny do spraw akredytacji oraz standardów usług i działania ośrodków wsparcia ekonomii społecznej.

¹⁰ działania wykazywane w Sprawozdaniu na podstawie ankiet złożonych przez poszczególne OWES

W 2018 roku Instytucja Zarządzająca Kujawsko-Pomorskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 rozstrzygnęła konkurs w ramach Poddziałania 9.4.1 Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej [konkurs nr RPKP.09.04.01-IZ.00-04-230/18], w wyniku którego dofinansowanie swoich projektów otrzymały cztery akredytowane OWES. Są one prowadzone przez następujące podmioty: *Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA, Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży* w partnerstwie ze *Stowarzyszeniem TILIA, Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK* oraz *Fundację Ekspert-Kujawy* w partnerstwie z *Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy*. Ponadto w 2020 r. akredytację uzyskało także Kujawsko-Pomorskie Centrum Ekonomii Społecznej tworzone przez Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy. OWES ten nie realizuje projektu w ramach RPO WK-P 2014-2020.

Wsparcie infrastrukturalne ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim obrazuje Aneks nr 8 do Sprawozdania – Baza OWES.

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku działań ROPS, pandemia COVID-19 miała ogromny wpływ na działania podejmowane przez OWES. Wprowadzone restrykcje spowodowały konieczność odwołania realizacji szeregu działań (m.in. wizyty studyjne, szkolenia w formie stacjonarnej itp.), inne zaś prowadzone były w trybie zdalnym z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość.

W celu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, zadania OWES w dużej mierze skierowane były na wdrażanie mechanizmu zakupów interwencyjnych, który został opisany szczegółowo w ramach działań ROPS.

➔ **OWES prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA na terenie subregionu 1 (powiaty: tucholski, nakielski, sępoleński, bydgoski, m. Bydgoszcz)**

- zorganizowano 10 godzin doradztwa w zakresie mechanizmu zakupów interwencyjnych, dywersyfikacji, zatrudniania osób na otwartym rynku pracy, tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania;
- udzielono 368 godzin doradztwa ogólnego w zakresie prowadzonej działalności ekonomicznej i społecznej,

Tabela 4. Cele szczegółowe, w które wpisują się działania OWES

Cel szczegółowy 1.1 Wzmocnienie udziału ekonomii społecznej w aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
1.1.2	X
Cel szczegółowy 1.1 Wsparcie na rzecz zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej	
1.1.2	X
Cel szczegółowy 2.1 Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności kadry PES	
2.1.1	X
2.1.2	X
Cel szczegółowy 2.2 Promocja marki i jakości PES	
2.2.2	X
Cel szczegółowy 2.3 Rozwój infrastrukturalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej w województwie	
2.3.1	X
2.3.3	X
Cel szczegółowy 2.4 Rozwój instytucjonalnego wsparcia ekonomii społecznej w regionie	
2.4.1	X
2.4.2	X
2.4.3	X
2.4.6	X
Cel szczegółowy 3.1 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych	
3.1.1	X
3.1.3	X
Cel szczegółowy 3.2 Rozwój lokalnych partnerstw na rzecz ekonomii społecznej	
3.2.2	X
Cel szczegółowy 3.3 Rozwój form współpracy i wsparcia PES ze strony samorządów lokalnych i innych partnerów	
3.3.1	X
Cel szczegółowy 4.2 Popularyzacja ekonomii społecznej w społeczeństwie regionu	
4.2.1	X
4.2.2	X

wsparcia kompetencyjnego dla PES na etapie tworzenia i rozwijania działalności gospodarczej, w zakresie pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, doradztwo świadczone było dla 56 odbiorców;

- prowadzono także doradztwo branżowe, związane z przedmiotem prowadzonej przez PES działalności gospodarczej lub/i statutowej odpłatnej, poszukiwania partnerów, identyfikacja nisz rynkowych, przygotowywanie danych i ofert, przygotowywania i pracy nad biznesplanem oraz pomocy w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania (TISE), łącznie udzielono 340 godzin doradztwa dla 35 odbiorców;
- dla osób potrzebujących zorganizowano usługę reintegracyjną – wsparciem psychologa;
- zorganizowano 27 szkoleń dla łącznie 64 osób (22 szkolenia podnoszące kompetencje i kwalifikacje w celu tworzenia miejsc pracy w PS, 4 szkolenia z pisania biznesplanu, 1 szkolenie zawodowe);
- utworzono 2 przedsiębiorstwa społeczne – Integra Sp. z o.o. oraz Pro Social Sp. z o.o.;
- utworzono dzięki wsparciu finansowemu w ramach dotacji 26 miejsc pracy;
- udzielono 5 dotacji dla NGO celem ekonomizacji oraz 7 dotacji dla grup nieformalnych na rzecz powstania NGO;
- przeprowadzono diagnozę subregionu pod kątem możliwości rozwoju ekonomii społecznej (opracowano ankiety diagnostycznej i przeprowadzono badanie gmin pod kątem rozwoju ekonomii społecznej - 5 raportów z diagnozy) oraz prowadzono monitoring PES i PS, które zostały objęte wsparciem (karta monitoringu PS, wypełniania przez doradcę PS nie rzadziej niż co 6 m-cy, uwzględniająca badanie potrzeb PS pod kątem rozwojowym);
- podjęto współpracę na płaszczyźnie międzynarodowej:
 - nawiązano współpracę z Circular Economy Portugal, dotyczącą wprowadzenia Modelu ekonomii cyrkularnej w działalność podmiotów ekonomii społecznej z subregionu I – 3 spotkania online (13 odbiorców)
 - powołano grupę roboczą dotyczącą opracowania i wdrożenia modelu ekonomii społecznej w działania branży kreatywnej przy współpracy norweskiego stowarzyszenia Hausmann. B.A. (10 odbiorców);
- w ramach działań upowszechniających przeprowadzono akcję promocyjną „Właśnie po to!” (300 odbiorców), przesyłano informacje o konkursach ogólnokrajowych kierowanych do PES – 12 (łącznie około 3000 odbiorców), promowano dobre praktyki – 3 (łącznie około 600 odbiorców);
- podpisano porozumienia o współpracy na rzecz rozwoju i promocji ekonomii społecznej na terenie subregionu I:
 - ZAZ – 1 szt.
 - MOPS – 7 szt.
 - PUP – 3 szt.
 - CIS – 1 szt.;
- prowadzono i aktualizowano stronę internetową OWES (www.kpowes.org.pl) oraz profil facebookowy. Z newslettera OWES korzystają 394 osoby. Wiadomości na stronie dotyczyły m.in. organizowanych szkoleń, doradztwa. Wśród treści pojawiających się na stronie znajdują się m.in.: szczegółowy opis oferty OWES, zasady prowadzenia działalności gospodarczej, zasady uruchamiania PES, promowania przykładów dobrze prosperujących

PES, a także baza lokalnych PES, wiadomości o możliwościach pozyskania środków na rozwój PS i zmieniających się przepisów prawa dotyczących PES. Liczba odbiorców to ok. 4500 osób;

- pracownicy KPOWES zainaugurowali spotkania, które miały na celu upowszechnianie ekonomii społecznej:
 - organizacja spotkań z przedstawicielami JST dotyczącymi rozwoju ekonomii społecznej na obszarze gmin z subregionu I - 25 spotkań – 50 osób
 - organizacja spotkań informacyjnych z przedstawicielami MOPS dotyczące rozwoju ekonomii społecznej na obszarze subregionu I - 7 spotkań (liczba osób 10)
 - organizacja spotkań dotyczących współpracy na rzecz rozwoju ekonomii społecznej z Powiatowymi Urzędami Pracy - 3 spotkania (liczba osób 3)
 - konsultacja 3 Gminnych Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi - liczba osób 3;
- podpisano 9 porozumień dotyczących współpracy PES z PES lub PES z Biznesem (liczba osób 18);
- zorganizowano konferencję Start UP Bydgoszcz (liczba odbiorców 50), a także spotkanie z przedsiębiorczością (liczba odbiorców 20);
- przeprowadzono wywiady z PES z subregionu I, są one dostępne jako filmy promujące na stronie www.kpowes.org.pl – 5 szt (liczba odbiorców 300)
- Ogółem ze wsparcia OWES skorzystało 214 osób.

➔ **OWES prowadzony przez Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży i Stowarzyszenie TILIA na terenie subregionu 2 (powiaty: chełmiński, toruński, m. Toruń, aleksandrowski, lipnowski)**

- w ramach wsparcia podmiotów reintegracyjnych przeprowadzono spotkania: animacyjne z przedstawicielami CIS - 3 spotkania; edukacyjne: CIS – 3 spotkania; WTZ – 2 spotkania; edukacyjne i o charakterze reintegracyjnym w ramach praktyki zawodowej edukatora ZAZ – 1 spotkanie animacyjne oraz 1 spotkanie kooperacyjne. Łącznie wzięło w nich udział 67 osób. Ponadto w ramach działań animacyjnych przeprowadzono szkolenia dla beneficjentów CISTOR (CIS) – Stowarzyszenie CISTOR prowadzenie szkolenia łącznie dla 21 beneficjentów dot. podstaw przedsiębiorczości z elementami ekonomii społecznej, a w ramach działań edukatora odbyły się trzy z cyklu planowanych spotkań edukatora z CIS w Toruniu, w których uczestniczyło łącznie 26 osób. Specjalista ds. kooperatyw współpracował w ramach mechanizmu zakupów interwencyjnych z ZAZ w celu zlecenia usług;
- przeprowadzono doradztwo psychologiczne indywidualne ze 135 potencjalnymi przyszłymi pracownikami PES, kierunkowane m.in. na rozwijanie pasji, wsparcie w nawiązywaniu kontaktów z innymi ludźmi;
- zorganizowano 3 bloki szkoleniowe dotyczące inkubacji PES /PS dla 3 grup 8 osobowych, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- w ramach wsparcia dotacyjnego udzielono finansowania dla 12 PES (wsparcie dla 7 podmiotów istniejących na utworzenie nowych miejsc pracy, wsparcie dla 5 nowych podmiotów), łącznie utworzono 53 nowe miejsca pracy;

- udzielono dotacji dla 3 organizacji pozarządowych przekształcających się w podmioty ekonomii społecznej;
- analizowano kondycję PS za pomocą Kart monitoringu PS, analizowano także potrzeby dotyczące rozwoju osobistego, podwyższenia kompetencji pracowników PES;
- zorganizowano szkolenia zawodowe dla pracowników PES (m.in. operator wózków jezdniowych i podnośnikowych, terapia skoncentrowana na rozwiązaniach, kurs prawa jazdy kat. B, kurs na malarza pokojowego). Szkoleniami objęto łącznie 14 osób;
- przeprowadzono diagnozę potrzeb szkoleniowych PES z Regionalnego Funduszu Szkoleniowego pod kątem przygotowania do aplikacji o środki w 2021;
- prowadzono współpracę ze Stowarzyszeniem Tłok w zakresie udostępnienia informacji o działaniach doradczych dla PES w ramach Projektu „PRO NGO” dofinansowanego z Narodowego Instytutu Wolności-Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, przekazywano informację do PES o Krajowym Funduszu Szkoleniowym w PUP, a także o Regionalnym Funduszu Szkoleniowym i dostępności środków w TARR;
- zrealizowano 284 godziny doradztwa biznesowego skierowanego do 105 podmiotów. Doradztwo koncentrowało się głównie wokół monitoringu sytuacji w PES, prognozy sprzedaży i kosztów, planów naprawczych w wyniku skutków pandemii, wsparcia w prowadzeniu PES;
- przedstawiciele OWES wzięli udział w licznych wydarzeniach, na których promowano ES:
 - Welcomomy Forum,
 - konferencja „Rozwój przedsiębiorczości i Innowacje – możliwości finansowania w ramach regionalnych zwrotach produktów finansowych oraz w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego”; organizator – Kujawsko – Pomorskie Samorządowe Stowarzyszenie „Europa Kujaw i Pomorza”.
 - zorganizowane przez OWES spotkanie informacyjne dla PES w Izbie Przemysłowo – Handlowej z Przedsiębiorstwami Społecznymi; organizator – OWES w Toruniu dot. możliwości kooperacji i przystąpienia do grupy zakupowej IPH,
 - otwarte Spotkania Networkingowe dla PES w ramach współpracy z Lokomotywą Biznesu,
 - spotkania kooperacyjne on-line między subregionami, jest to okazja do przedstawienia swojej działalności i zawiązywania partnerstw pomiędzy PS z naszego województwa;
- wydawano cyklicznie newslettery – w 2020 r. 16 wydań newslettera średnio po 200-250 odbiorców;
- OWES prowadzi profil na Facebooku, który jest dedykowany osobom i instytucjom zainteresowanym Ekonomią Społeczną. Prezentowane treści dotyczą szeroko rozumianej ekonomii społecznej, aktualnych informacji o OWES (rozpoczęcie rekrutacji, bieżąca działalność, spotkania, konferencje, zdjęcia z wydarzeń itp.), aktualnych konkursów dla podmiotów ekonomii społecznej itp. Treści są przekazywane w atrakcyjnej formie wizualnej korespondującej z innymi kanałami dostępu do grupy docelowej. Promocja profilu FB odbywa się w trakcie spotkań, konferencji itp. wśród potencjalnej grupy odbiorców treści. Posty są publikowane regularnie, dotyczą działalności OWES i współpracujących PES. Profil posiada 665 polubień i 741 obserwujących, zasięg postów od 100 do 29.000 osób;

- OWES przeprowadził kampanię reklamową w Radio PIK: wywiady Stowarzyszenia Tilia nt. kawiarenki naprawczej, nagrano spot emitowany w radio w okresie od 01. do 03.2020 po 10 spotów miesięcznie i w maju 2020, 30 spotów;
- prowadzono promocję działań PES z subregionu w Radiu Eska: projektu aktywizacyjno-społecznego Fundacji Studio M6, z okazji otwarcia Ogrodu Społecznego Fundacji Wolna Wisła, oraz z okazji otwarcia Pubu Spółdzielczego w Toruniu;
- promowano działalność PES w TVP Bydgoszcz – relacja z rejsu z Torunia do Grudziądza z Fundacją Wolna Wisła;
- Ogółem ze wsparcia OWES skorzystało 220 osób.

➔ **OWES prowadzony przez Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK na terenie subregionu 3 (powiaty: brodnicki, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, m. Grudziądz, świecki, rypiński, wąbrzeski)**

- dla 199 osób z podmiotów reintegracyjnych przeprowadzono doradztwo i szkolenia, a także spotkania Powiatowych Zespołów ds. Ekonomii Społecznej z udziałem przedstawicieli WTZ na terenie danego powiatu;
- doradczynie zawodowe przygotowały Indywidualne Planów Działania dla poszczególnych osób w 7 przedsiębiorstwach społecznych;
- utworzono 3 nowe przedsiębiorstwa społeczne;
- utworzono 10 nowych miejsc pracy w PS;
- opracowano narzędzia do cyklicznego monitorowania potrzeb rozwojowych PES oraz możliwości ich zaspokajania. Na pierwszym spotkaniu doradczym z każdym PES doradca kluczowy wypełnia wspólnie z przedstawicielem/ami kartę diagnozy PES – służącą do zbadania stanu i potrzeb rozwojowych PES. W OWES TŁOK jest kilka wzorów kart diagnozy – stosowanych w zależności od typu klienta: Karta diagnozy klienta OWES - grupa osób fizycznych zakładających PS, Karta diagnozy klienta OWES - grupa osób prawnych zakładających PS, Karta diagnozy klienta OWES - istniejący PES lub PS, Karta diagnozy klienta OWES - NGO planująca rozpoczęcie działalności gospodarczej, odpłatnej;
- prowadzono stałe doradztwo i coaching prowadzone jest dla 19 PES;
- prowadzono i aktualizowano stronę internetową OWES (www.owies.eu) oraz profil facebookowy. Ponadto rozwijano portal www.odpowiedzialnezakupy.pl, na bieżąco dodając produkty PES. Opisy oferty PES zamieszczano ponadto na stronie OWES zakładka „inspiracje” oraz na www.aktywnawies.pl. Liczba odbiorców to ok. 10000;
- zrealizowano ponad 258 godzin doradztwa biznesowego skierowanego do 13 podmiotów;
- w OWES funkcjonuje stanowisko specjalisty ds. prawa zamówień publicznych. Do zadań specjalisty należy m.in.: monitorowanie i merytoryczna analiza zapytań publikowanych zarówno przez podmioty stosujące pzp, jak i podmioty wyłaniające usługodawców w ramach zlecenia usług dla PS/PES w projektach EFS, przedstawianie zapytań w trakcie bezpośrednich spotkań z PS, zachęcanie do składania ofert i pomoc w wypełnianiu dokumentów. Specjalista pomaga w przygotowaniu dokumentów niezbędnych podczas składania oferty w ramach pzp;
- OWES konsultuje programy współpracy z NGO poprzez dodanie zapisów nt. PES, organizuje spotkania i szkolenia powiatowych zespołów ds. ES;

- na terenie subregionu funkcjonuje 18 partnerstw lokalnych z udziałem PES;
 - Ogółem ze wsparcia OWES skorzystało 145 osób.
- ⇒ **OWES prowadzony przez Fundację Ekspert-Kujawy i Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy na terenie subregionu 2 (powiaty: żniński, mogileński, inowrocławski, radziejowski, włocławski, m. Włocławek)**
- w ramach wsparcia podmiotów reintegracyjnych, w wyniku współpracy OWES podopieczni z ZAZ uczestniczyli w animacji, skorzystali ze wsparcia edukatora. Zostali zdiagnozowani przez doradcę kluczowego- doradztwo ogólne, przeszli cykl szkoleniowo-doradczy, w celu podjęcia zatrudnienia w PS, skorzystali z doradztwa specjalistycznego, doradztwa psychologicznego oraz doradztwa zawodowego. Ostatecznie tylko jedna osoba podjęła zatrudnienie w PS (Fundacja Dobry Pomysł). OWES prowadził również doradztwo dla przedstawicieli włocławskiego KIS w zakresie powołania spółdzielni socjalnej i utworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Doradcy biznesowi OWES, specjaliści ds. zamówień publicznych doradzali przedstawicielom CIS Łojewo, ZAZ Przyjezierze, ZAZ Radziejów w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych na realizację usług niwelujących wpływ COVID-19;
 - przeprowadzono 486 godzin indywidualnego doradztwa w zakresie stworzenia ścieżki wsparcia oraz wsparcia w trakcie jej realizacji. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym planujące rozpoczęcie działalności w ramach PES mają możliwość skorzystania z indywidualnego doradztwa zawodowego (w roku 2020 - 177 doradztwa zawodowego, 110 doradztwa psychologicznego) zarówno przed podjęciem pracy jak i korzystać ze wsparcia doradcy zawodowego w trakcie zatrudnienia w zależności od indywidualnych potrzeb i planu reintegracji w danym PS;
 - 2 przedsiębiorstwa społeczne skorzystały z możliwości przeszkolenia pracowników PS zgodnie z zajmowanymi przez nich stanowiskami, a jedna z fundacji przy współpracy w OWES i PUP zorganizowała staż zawodowy dla osoby zagrożonej wykluczeniem społecznym;
 - utworzono 6 nowych przedsiębiorstw społecznych;
 - utworzono 21 nowych miejsc pracy w PS;
 - udzielono dotacji dla 2 organizacji pozarządowych przekształcających się w podmioty ekonomii społecznej;
 - prowadzono działania związane z przeprowadzeniem badań diagnostyczno-ewaluacyjnych. Skierowano w formie elektronicznej ankiety dotyczące działalności PES, po wcześniejszym kontakcie telefonicznym. W przypadku PES, które były objęte wcześniejszym wsparciem przeprowadzano monitoring półroczny (badanie sytuacji bieżącej) – sporządzono raport z tego monitoringu. W przypadkach PS objętych wsparciem przeprowadzano monitoring kwartalny (badanie sytuacji finansowej) zakończony raportem. Działaniami objęto 347 odbiorców;
 - przyszłe kadry PES mają możliwość skorzystania z cyklu szkoleniowo-doradczego przygotowującego do podjęcia zatrudnienia. Przeprowadzono 13 cykli po 7 szkoleń. Beneficjenci skorzystali z 1191,5 godzin doradztwa specjalistycznego. Dalsza realizacja założeń szkoleniowych została uniemożliwiona przez restrykcje pandemiczne. Przeprowadzono doradztwo biznesowe i coaching, związane z zatrudnianiem

pracowników, zarządzaniem zasobami ludzkimi, działań zakupowych w ramach udzielonej dotacji, poszukiwaniem zewnętrznych możliwości finansowania, stosowania norm i systemów jakości. Działaniami objęto 192 osoby;

- udostępniano na stronach lidera i partnera projektu, facebook oraz Centrum Organizacji Pozarządowych (COP) Włocławek informacji o prowadzonych przez OWES szkoleniach, doradztwach dla PES, informacji o możliwości uzyskania dotacji i mikrodotacji, ogłoszenia o naborach na w/w, udostępnianie materiałów szkoleniowych i z tematyki zamówień publicznych oraz cykliczne dyżury pracownika OWES w COP we Włocławku i Fundacji Ekspert-Kujawy;
- prowadzono doradztwo w PS (575,5 godziny), które zostały objęte wsparciem w zakresie poszukiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Były to firmy leasingowe TISE, TFPK. Określono potrzeby związane ze szkoleniami zawodowymi dla pracowników. Doradztwo obejmowało swoim zakresem również zabezpieczenie dotacji poprzez umowy przewłaszczenia, poręczenie osób prawnych i fizycznych, poręczenie przez TFPK. Wsparcie obejmowało również pomoc w rekrutacji pracowników i kontakty z lokalnym biznesem w celu lepszej promocji usług świadczonych przez PS. Doradztwo obejmowało pomoc w opracowaniu 4 biznesplanów, pozyskano nowych klientów dla Spółdzielni socjalnej ECO-KAB, wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów biznesowych i kadrowych, pomoc w pozyskaniu pożyczki z PAFPIO w wysokość 90 tysięcy PLN, podjęcie działań zmierzających do zrefundowania składek społecznych z Funduszu Pracy, informowanie o zasadach powoływania i funkcjonowania podmiotów reintegracyjnych, ze szczególnym akcentem na Centra Integracji Społecznej, wsparcie i pomoc w pozyskiwaniu zleceń w ramach tzw. mechanizmu zakupowego, podejmowanie działań zmierzających do profesjonalizacji PS, weryfikacja statusów PS;
- Ogółem ze wsparcia OWES skorzystały 182 osoby.

Działania realizowane przez inne podmioty

➔ Działania realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy

W 2020 r. 5 powiatowych urzędów pracy przyznało środki z Funduszu Pracy na zwrot opłaconych przez spółdzielnie socjalne wydatków obejmujących część wynagrodzenia oraz kosztów osobowych pracodawców odpowiadających składce na ubezpieczenia społeczne. Kwota wsparcia wyniosła łącznie 51.506,72 zł.

➔ Działania realizowane przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe

- **Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o.**

Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy sp. z o.o. (K-PFP) dysponuje specjalną ofertą dla PES z województwa kujawsko-pomorskiego. W roku 2020 Fundusz TISE udzielił 1 pożyczki 1 PES z terenu województwa kujawsko-pomorskiego na kwotę 700 tys. zł.

Szczegóły oferty → <https://kfpf.org.pl/pozyczki-dla-pes/>

- **Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.**
Toruński Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. poręcza dotacje, wsparcie pomostowe i pożyczki PES. W roku 2020 Fundusz udzielił 54 poręczeń 25 PES z terenu województwa kujawsko-pomorskiego na kwotę ponad 1,9 mln zł.

Szczegóły oferty → http://www.tfpk.pl/kat_47,111_Poreczenia_dla_PES.htm!

- **Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych TISE S.A.**

Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych (TISE) prowadzi preferencyjny fundusz pożyczkowy dla podmiotów ekonomii społecznej. Środki przeznaczone na pożyczki pochodzą z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). W roku 2020 Fundusz TISE udzielił 13 pożyczek 10 PES z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Łączna kwota udzielonych pożyczek to 809 tys. zł.

Szczegóły oferty → <https://tise.pl/target/ngopes/woj-kujawsko-pomorskie/>

- **Fundusz Regionu Wałbrzyskiego**

Fundusz Regionu Wałbrzyskiego posiada w ofercie Pożyczkę Płynnościowa dla Podmiotów Ekonomii Społecznej. Celem instrumentu jest poprawa płynności finansowej podmiotów, poprzez zapewnienie dostępu do preferencyjnej pożyczki płynnościowej z pomocą *de minimis*. Pożyczka płynnościowa jest ponadto instrumentem wsparcia dla PES dotkniętych negatywnymi konsekwencjami spowodowanymi epidemią COVID-19. W roku 2020 Fundusz udzielił 1 pożyczki 1 PES z terenu województwa kujawsko-pomorskiego na kwotę 100 tys. zł.

Szczegóły oferty → <https://frw.pl/pozyczka-plynnosciowa-dla-podmiotow-ekonomii-spolecznej/>

➔ Działania realizowane przez samorządy lokalne¹¹

- W 2020 roku w województwie kujawsko-pomorskim funkcjonowało 13 lokalnych zespołów ds. ekonomii społecznej, które funkcjonowały jako ciała wyodrębnione, bądź w ramach struktury szerszego gremium, np. rady działalności pożytku publicznego.
- 91 samorządów gminnych i powiatowych uwzględniło problematykę ekonomii społecznej w swoich dokumentach. Zapisy dotyczące ekonomii społecznej ujęto przeważnie w

Tabela 5. Cele szczegółowe, w które wpisują się działania innych podmiotów

Cel szczegółowy 1.2 Wsparcie na rzecz zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej	
1.2.2	X
Cel szczegółowy 2.3 Rozwój infrastrukturalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej w województwie	
2.3.2	X
2.3.3	X
Cel szczegółowy 2.4 Rozwój instytucjonalnego systemu wsparcia ekonomii społecznej w województwie	
2.4.2	X
Cel szczegółowy 3.1 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych	
3.1.3	X
Cel szczegółowy 3.2 Rozwój lokalnych partnerstw na rzecz ekonomii społecznej	
3.2.1	X

¹¹ Źródło danych: informacja otrzymana od JST z województwa kujawsko-pomorskiego.

programach współpracy z organizacjami pozarządowymi, strategiach rozwoju gminy, strategiach rozwiązywania problemów społecznych.

- W 18 samorządach funkcjonowały partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej. Partnerstwa powstawały najczęściej w związku z powołaniem i/lub utworzeniem spółdzielni socjalnych, realizacją projektu, a także na rzecz rozwoju lokalnego – *Lokalne Grupy Działania*.

➔ **Konkurs Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020, organizowany przez Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej**

Konkurs o przyznanie certyfikatu *Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej* ma na celu wyróżnienie tych podmiotów, które z powodzeniem łączą działalność ekonomiczną ze społecznym zaangażowaniem. Przyznane certyfikaty przyczynią się do budowy marki konkretnych podmiotów oraz całego sektora ekonomii społecznej. W jednej z kategorii wybierane są samorządy, które w sposób wyróżniający się wspierają ekonomię społeczną oraz propagują idee spójności i solidarności społecznej. W gronie laureatów oraz podmiotów, które dostały certyfikaty w 2020 r., nie zabrakło przedstawicieli ekonomii społecznej i samorządów z naszego województwa.

W kategorii „Sukces rynkowy” laureatem drugiej nagrody została Fundacja Pro Omnis z Bydgoszczy, zaś w gronie podmiotów certyfikowanych znalazły się: Fundacja Studio M6 z Torunia, Spółdzielnia Socjalna Baza w Wąbrzeźnie oraz Unisławska Spółdzielnia Socjalna „Uni-Ziel”. Gmina Zbójno zajęła trzecie miejsce w kategorii „Społecznie Odpowiedzialny Samorząd”. Wśród podmiotów certyfikowanych są także: Powiat Świecki i Gmina Unisław. W pozostałych kategoriach podmioty z naszego województwa otrzymały certyfikaty: Kraina Skrwy Manufaktura Zdrowia w Skrwilnie, Fundacja Świętej Katarzyny w Golubiu Dobrzyniu oraz Fundacja "Dobry Pomysł" we Włocławku (kategoria „Debiut Roku”), a także Fundacja Aktywizacji i Integracji w Nowem i Fundacja Studio M6 w Toruniu (kategoria „Najlepszy pracodawca”).

Osiągnięte wskaźniki

Lp.	Wskaźnik	Źródło danych	Wartość osiągnięta w 2020 roku	Wartość osiągnięta do końca 2020 roku	Wartość docelowa do 2020 roku
Wskaźnik oddziaływania – dla celu głównego					
1.	Liczba osób objętych wsparciem, w tym działaniami aktywizującymi, przez podmioty ekonomii społecznej, a także instytucje wspierające przedsiębiorczość społeczną w regionie w ramach Programu	Dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej, dane ROPS, dane GUS, dane OWES	2 591	34 407	30.000
Główne wskaźniki rezultatu – dla priorytetów					
Dla Priorytetu 1:					
2.	Liczba osób pracujących i zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej (PES) działających w regionie	Dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej, dane ROPS, dane GUS	25 662¹²	25 662	15.584
3.	Liczba osób, które w wyniku udziału w zajęciach CIS lub KIS usamodzielnily się ekonomicznie	Dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej	164	2 285	400
Dla Priorytetu 1 i 2:					
4.	Liczba nowych podmiotów ekonomii społecznej założonych w wyniku działalności OWES	Dane OWES	16	135	40
5.	Liczba osób korzystających ze wsparcia OWES	Dane OWES	761	12 987	12 000

¹² Dana szacunkowa: 1) w związku ze zmianą definicji podmiotu ekonomii społecznej ujęte jest zatrudnienie we wszystkich NGO, nie tylko prowadzących działalność gospodarczą i odpłatną działalność statutową – dane GUS za 2018 r. (dane są publikowane w cyklu dwuletnim, brak danych za 2020 r.), 2) notatka „Spółdzielnie jako podmioty ekonomii społecznej w 2019 r.” podsumowująca wyniki badań przeprowadzonych w ramach projektu partnerskiego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Głównego Urzędu Statystycznego pt. Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej

Dla Priorytetu 3:					
6.	Liczba samorządów, które uwzględniły problematykę ekonomii społecznej w lokalnych programach i strategiach	Informacja od JST	129	132	100
Dla Priorytetu 4:					
7.	Liczba odbiorców działań informacyjnych	Dane ROPS, dane OWES	4 589	626 968	600 000
8.	Liczba szkół, w których wdrożono działania edukacyjne w zakresie ekonomii społecznej	Dane OWES	0	8	150 ¹³
Główne wskaźniki produktu dla celów szczegółowych					
Dla celu szczegółowego 1.1:					
9.	Liczba instytucji zatrudnienia socjalnego i integracji społecznej objętych wsparciem w ramach Programu	Dane ROPS	9	56	50
Dla celu szczegółowego 2.1:					
10.	Liczba PES, których pracownicy/członkowie skorzystali ze wsparcia szkoleniowo-doradczego świadczonego przez OWES w ramach Programu	Dane OWES	187	1 538	300
Dla celu szczegółowego 2.2:					
11.	Liczba edycji regionalnego konkursu na najlepszy produkt PES	Dane ROPS	0	6¹⁴	4
Dla celu szczegółowego 2.3:					
12.	Liczba OWES w regionie	Dane ROPS	4	4	6 ¹⁵

¹³ Programy edukacyjne Ministerstwa Edukacji Narodowej w niewielkim stopniu odnoszą się do ekonomii społecznej, brak możliwości podejmowania działań edukacyjnych wbrew podstawom programowym MEN

¹⁴ Liczba naborów wniosków na certyfikację kujawsko-pomorskich PES ogólnopolskim znakiem promocyjnym ekonomii społecznej „Zakup Prospołeczny”, nie jest planowane opracowywanie odrębnego regionalnego znaku jakości

¹⁵ W perspektywie finansowej UE 2014-2020 przewidziano finansowanie 4 OWES na terenie województwa, zakładana liczba: 6 dotyczyła perspektywy finansowej UE 2007-2013

13.	Liczba PES, które skorzystały z oferty funduszy pożyczkowych i/lub poręczeniowych	Informacja z regionalnych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	37	94	40
Dla celu szczegółowego 2.4:					
14.	Liczba działających zespołów ds. ekonomii społecznej	Informacja od JST	13	30	30
Dla celu szczegółowego 3.1:					
15.	Liczba gmin objętych działaniami upowszechniającymi i wsparciem szkoleniowym w zakresie ekonomii społecznej, w ramach Programu	Dane ROPS, dane OWES	144	144	144
Dla celu szczegółowego 3.2:					
16.	Liczba partnerstw lokalnych z udziałem PES, które otrzymają wsparcie w ramach Programu	Dane OWES	20	87	60
Dla celu szczegółowego 3.3:					
17.	Liczba projektów innowacyjnych wspartych w ramach Programu		1	1¹⁶	10
Dla celu szczegółowego 4.1:					
18.	Liczba przeprowadzonych w ramach Programu badań dotyczących sektora ekonomii społecznej w regionie	Dane ROPS	6	19	4

¹⁶ W perspektywie finansowej UE 2014-2020 nie są realizowane projekty innowacyjne na poziomie regionalnym, realizowany jest projekt w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na innowację społeczną pt. „Model franczyzy usług społecznych – opieka ze smakiem”

Dla celu szczegółowego 4.2:					
19.	Liczba kampanii promujących ekonomię społeczną zrealizowanych w ramach Programu	Dane ROPS, dane OWES	0	1 ¹⁷	4
Dla celu szczegółowego 4.3:					
20.	Liczba programów edukacyjnych dotyczących ekonomii społecznej, których realizacja została wsparta w ramach Programu	Dane ROPS	0	0	30 ¹⁸

¹⁷ W perspektywie finansowej UE 2014-2020 nie są realizowane działania promocyjne na poziomie regionalnym – korekta wartości wskaźnika wykazywanych w latach ubiegłych, w perspektywie finansowej UE 2007-2013 realizowana była jedna kampania w ramach Poddziałania 7.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

¹⁸ Programy edukacyjne Ministerstwa Edukacji Narodowej w niewielkim stopniu odnoszą się do ekonomii społecznej, brak możliwości tworzenia programów wbrew podstawom programowym MEN

Aneks nr 1 Spółdzielnie socjalne w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Nazwa spółdzielni socjalnej	Adres spółdzielni socjalnej
MIASTO BYDGOSZCZ		
1	Spółdzielnia Socjalna „Kreatywni”	ul. Karola Libelta4 85-080 Bydgoszcz
2	Spółdzielnia Socjalna „Bydgoszczanka”	ul. Smoleńska 43 85-871 Bydgoszcz
3	Spółdzielnia Socjalna „Nasz Dom”	ul. GOPR 1/13 85-794 Bydgoszcz
4	Spółdzielnia Socjalna Widzących Duszą „Świąteczko”	ul. Sułkowskiego 44/7 85-642 Bydgoszcz
5	Spółdzielnia Socjalna „Radość”	ul. Gen. Fr. Kleeberga 5/1 85-791 Bydgoszcz
6	Spółdzielnia Socjalna Art Deco	ul. Długa 62 85-034 Bydgoszcz
7	Spółdzielnia Socjalna Razem Możemy Więcej	ul. Gdańska 122 85-021 Bydgoszcz
8	Spółdzielnia Socjalna Stary Arsenał <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Gdańska 42 85-006 Bydgoszcz
9	Bydgoska Spółdzielnia Socjalna Solidarni	Pl. Kościeleckich 7 85-033 Bydgoszcz
10	Spółdzielnia Socjalna Nowe Miasto	ul. Kopernika 1/03 85-074 Bydgoszcz
11	Spółdzielnia Socjalna Okolica	ul. Naruszewicza 11 85-229 Bydgoszcz
12	Spółdzielnia Socjalna Black Dwarf Production	ul. 20 Stycznia 1920 r. 10/1 85-081 Bydgoszcz
MIASTO TORUŃ		
13	Spółdzielnia Socjalna „Współpraca”	ul. Przedzamcze 12 87-100 Toruń
14	Spółdzielnia Socjalna Kulturhauz	ul. Poniatowskiego 5/2 87-100 Toruń

15	Spółdzielnia Socjalna Do Usług	ul. Skłodowskiej-Curie 82-84 87-100 Toruń
MIASTO WŁOCŁAWEK		
16	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Arkadia” <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Plac Wolności 8/9lok. 130 87-800 Włocławek
17	Spółdzielnia Socjalna FreeWay	ul. Hutnicza 29 87-800 Włocławek
18	Spółdzielnia Socjalna „Kujawianki”	ul. Metalowa 17 87-800 Włocławek
19	Spółdzielnia Socjalna „Studio Votre”	ul. Królewiecka 3 87-800 Włocławek
POWIAT ALEKSANDROWSKI		
20	Spółdzielnia Socjalna „Spizarnia Kujawska”	ul. Wrzosowa 7 87-700 Rożno-Parcele
21	Nieszawska Spółdzielnia Socjalna Budowlani	87-730 Nieszawa
22	Spółdzielnia Socjalna Kujawianka	ul. Parkowa 3 87-700 Aleksandrów Kujawski
23	Spółdzielnia Socjalna Nieszawskie Smaki	ul. 3 Maja 11 87-730 Nieszawa
POWIAT BRODNICKI		
24	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Teodoryk”	ul. Kościelna 2 87-320 Górzno
25	Spółdzielnia Socjalna Komtur	ul. Nowa 36 87-300 Brodnica
26	Spółdzielnia Socjalna Natura	Miesiączkowo 110 87-320 Górzno
POWIAT BYDGOSKI		
27	Spółdzielnia Socjalna „Sol-Wim”	ul. 23 Stycznia 7 86-050 Solec Kujawski
28	Spółdzielnia Socjalna „Argo”	ul. Potulicka 14 86-065 Lisi Ogon
29	Spółdzielnia Socjalna Koronowianka	ul. Szosa Kotomierska 3 86-010 Koronowo
30	Spółdzielnia Socjalna Słomiany Dom	ul. Duńska 5 86-055 Białe Błota

POWIAT CHEŁMIŃSKI		
31	Spółdzielnia Socjalna „Od Nowa”	Brzozowo 96 86-200 Chełmno
32	Spółdzielnia Socjalna „Eko-Mat”	ul. Kamionka 3 86-200 Chełmno
33	Spółdzielnia Socjalna Culmen	ul. Kamionka 14 86-200 Chełmno
34	Spółdzielnia Socjalna Podgórska	ul. Rynkowa 10 86-260 Unisław
35	Unisławska Spółdzielnia Socjalna UNI-ZIEL	ul. Parkowa 20 86-260 Unisław
POWIAT GOLUBSKO-DOBZYŃSKI		
36	Spółdzielnia Socjalna „Signum”	ul. Kilińskiego 3 87-400 Golub-Dobrzyń
37	Spółdzielnia Socjalna „Zorza”	Pl. 1000-Lecia 25 87-400 Golub-Dobrzyń
38	Spółdzielnia Socjalna Gold Serwis <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Odrodzenia 8 87-410 Kowalewo Pomorskie
39	Spółdzielnia Socjalna Zbójeński Kredens	Zbójno 178A/18 87-645 Zbójno
POWIAT GRUDZIĄDZKI		
40	Spółdzielnia Socjalna „Razem”	ul. Mańkowskiego 1 87-220 Radzyń Chełmiński
41	Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa”	ul. Dworcowa 2 86-320 Łasin
42	Nadwiślańska Spółdzielnia Socjalna Plus	Gruta 81 86-330 Gruta
POWIAT INOWROCŁAWSKI		
43	Spółdzielnia Socjalna „Korab”	ul. Św. Mikołaja 25/25 88-100 Inowrocław
44	Spółdzielnia Socjalna „Kołodziej”	ul. Rybacka 20/13 88-150 Kruszwica
45	Spółdzielnia Socjalna „Odrodzenie”	ul. Św. Mikołaja 25/25 88-100 Inowrocław
46	„Inowrocławska Spółdzielnia Socjalna”	Łojewo 34 A 88-100 Łojewo
47	Spółdzielnia Socjalna Rozeta	Chlewiska 19 88-133 Chlewiska

48	Spółdzielnia Socjalna Twoje Smaki	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
49	Spółdzielnia Socjalna Czakram	ul. Rybacka 5 88-150 Kruszwica
50	Spółdzielnia Socjalna ""Aktywni Tu i Teraz""	Krażkowo 21 86-060 Nowa Wieś Wielka
51	Spółdzielnia Socjalna Wigor	Łojewo 21 88-100 Inowrocław
52	Spółdzielnia Socjalna Eco Kab	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
53	Spółdzielnia Socjalna FACHOWCY	Wierzchosławice 8 88-140 Gniewkowo
54	Spółdzielnia Socjalna HELP	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
POWIAT LIPNOWSKI		
55	Spółdzielnia Socjalna Artystyczni	ul. Rapackiego 18b 87-600 Lipno
POWIAT MOGILEŃSKI		
56	Spółdzielnia Socjalna Elektro-Energia	ul. Bławaty 4 88-320 Strzelno
57	Spółdzielnia Socjalna Piekiełko	Wola Kożuszkowa 55 88-324 Jeziora Wielkie
58	Markowicka Spółdzielnia Socjalna Nazaret	Markowice 5 88-320 Markowice
POWIAT NAKIELSKI		
59	Spółdzielnia Socjalna „Wspólnota”	ul. Łąkowa 7 89-115 Mrocza
60	Spółdzielnia Socjalna Noteć <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Młyńska 22 89-100 Nakło Nad Notecią
POWIAT RADZIEJOWSKI		
61	Spółdzielnia Socjalna Mix	Sadłóg 1 87-875 Sadłóg
POWIAT ŚWIECKI		
62	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Lidia”	ul. Św. Wincentego 1 86-100 Świecie
63	Spółdzielnia Socjalna Sami Pack	ul. Piaskowa 1 86-134 Górna Grupa

POWIAT TORUŃSKI		
64	Spółdzielnia Socjalna „Powrót” <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Paderewskiego 11 87-140 Chełmża
65	Spółdzielnia Socjalna Łubianka <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Strażacka 4 87-152 Wybcz
66	Spółdzielnia Socjalna Lubiczanka	ul. Toruńska 24 87-162 Lubicz Dolny
67	Spółdzielnia Socjalna Szansa	Gen. Józefa Hallera 25 87-140 Chełmża
68	Spółdzielnia Socjalna Klub Artystyczny Cuma	ul. Bydgoska 7 87-140 Chełmża
POWIAT TUCHOLSKI		
69	Spółdzielnia Socjalna „Progres”	ul. Bydgoska 7 89-500 Tuchola
70	Spółdzielnia Socjalna „Nadzieja”	ul. Bydgoska 7 89-500 Tuchola
71	Spółdzielnia Socjalna "Borowiacki Wigor"	ul. Słoneczna 4 89-520 Gostycyn
72	Spółdzielnia Socjalna "Borowiackie Smaki"	ul. Szkolna 8 89-520 Gostycyn
POWIAT WĄBRZESKI		
73	Płużnicka Spółdzielnia Socjalna Pomocna Ekipa	Płużnica 64 87-214 Płużnica
74	Spółdzielnia Socjalna "BAZA"	ul. Podzamcze 21 87-200 Wąbrzeźno
POWIAT WŁOCŁAWSKI		
75	Spółdzielnia Socjalna "Chodecka Zieleń Gminna"	ul. Apteczna 1 87-860 Chodecz
76	Spółdzielnia Socjalna "Trans Clean"	ul. Apteczna 1 87-860 Chodecz
77	Choceńska Socjalna Spółdzielnia Budowlana	ul. Sikorskiego 12 87-850 Choceń
78	Spółdzielnia Socjalna "Blżej natury"	Lubanie 149 87-732 Lubanie
79	Spółdzielnia Socjalna "Recykling"	Al. Zwycięstwa 19 87-860 Chodecz

80	Spółdzielnia Socjalna "Westa"	ul. Waryńskiego 16 87-860 Chodecz
POWIAT ŻNIŃSKI		
81	Spółdzielnia Socjalna TV Żnin <i>(spółdzielnia socjalna w likwidacji)</i>	ul. Gnieźnieńska 38 88-400 Żnin

Na podstawie danych Krajowego Rejestru Sądowego.
Stan na 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 2 Przedsiębiorstwa społeczne w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Nazwa przedsiębiorstwa społecznego	Adres przedsiębiorstwa społecznego
MIASTO BYDGOSZCZ		
1	Spółdzielnia Socjalna Okolica	ul. Naruszewicza 11 85-229 Bydgoszcz
2	Fundacja Pro Omnis	ul. Rupniewskiego 11 85-796 Bydgoszcz
3	WISE PEOPLE Sp. z o.o.	al. Powstańców Wielkopolskich 26 85-090 Bydgoszcz
4	Stowarzyszenie GET UP	ul. Adama Drzymały Siedleckiego 28 85-857 Bydgoszcz
5	Fundacja Nowa Sztuka Wet Music	ul. Gdańska 35/22 85-006 Bydgoszcz
6	Refabryka Sp. z o.o.	ul. Długa 62/2 85-034 Bydgoszcz
7	Stowarzyszenie Bydgoskie Kajaki	ul. Żeglarska 79 85-529 Bydgoszcz
8	Spółdzielnia Socjalna "Art Deco"	ul. Poznańska 12 85-129 Bydgoszcz
9	Fundacja Sztukateria	ul. Marcinkowskiego 22 85-056 Bydgoszcz
10	Spółdzielnia Socjalna "Słomiany Dom"	ul. Bydgoskiego Batalionu Obrony Narodowej 4/20, 85-852 Bydgoszcz
11	Integra Sp. z o.o.	ul. Kasztanowa 33/21 85-605 Bydgoszcz
MIASTO GRUDZIĄDZ		
12	Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety	ul. Mikołaja z Ryńska 9/15 86-300 Grudziądz
13	Przedszkole Niepubliczne Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Dzieciątka Jezus	ul. Chełmińska 77 86-300 Grudziądz
14	Stowarzyszenie Olimpia Grudziądz Akademia Piłkarska	ul. Piłsudskiego 14 86-300 Grudziądz

MIASTO TORUŃ		
15	Magnolia Domy Non Profit Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 5/57 87-100 Toruń
16	Fundacja Wolna Wisła	ul. Stanisława Wyspiańskiego 32/1 87-100 Toruń
17	Jak z Obrazka Non Profit Sp. z o.o.	ul. Radiowa 32 87-100 Toruń
18	Fundacja Zdrowego Życia	ul. Poznańska 3a/2 87-100 Toruń
19	Catering Serwis Spółka Non Profit Sp. z o.o.	ul. Żwirki i Wigury 45/12 87-100 Toruń
20	Fundacja Studio M6	ul. Mostowa 6 87-101 Toruń
21	Novum Qualis Non Profit Sp. z o.o.	ul. Krasieńskiego 120/3 87-100 Toruń
22	Fundacja "A to historia"	ul. Konopnickiej 13 87-100 Toruń
23	Fundacja "Nie-Art"	ul. Browarna 6 87-100 Toruń
24	Północ - Południe Non Profit Sp. z o.o.	ul. Niesiołowskiego 30E/57 87-100 Toruń
MIASTO WŁOCŁAWEK		
25	Fundacja "Dobry Pomysł"	ul. Kujawska 5/7 87-800 Włocławek
26	Fundacja Novum	ul. Toruńska 30 87-800 Włocławek
POWIAT ALEKSANDROWSKI		
27	Spółdzielnia Socjalna "SPIŻARNIA KUJAWSKA"	ul. Wrzosowa 7 87-700 Rożno Parcele
POWIAT BRODNICKI		
28	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Teodoryk”	ul. Kościelna 2 87-320 Górzno
29	Wioska Mydlarska Sp. z o.o	Fiałki 27 87-320 Górzno
POWIAT BYDGOSKI		
30	Spółdzielnia Socjalna Koronowianka	ul. Szosa Kotomierska 3 86-010 Koronowo

31	Akademia Umiejętności Sp. z o.o.	ul. Brzozowa 15 86-005 Białe Błota
32	Spółdzielnia Socjalna "Aktywni Tu i Teraz"	Krażkowo 21 86-060 Nowa Wieś Wielka
POWIAT CHEŁMIŃSKI		
33	Unisławska Spółdzielnia Socjalna UNI-ZIEL	ul. Parkowa 20 86-260 Unisław
POWIAT GOLUBSKO-DOBZYŃSKI		
34	Fundacja Nocy i Dni	Płonne 77 87-404 Radomin
35	Agrafka spółka z o.o.	ul. Zamurna 7 87-400 Golub-Dobrzyń
36	Fundacja Inter Pares	Rodzone 29 87-404 Radomin
POWIAT GRUDZIĄDZKI		
37	Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa”	ul. Dworcowa 2 86-320 Łasin
38	VICTUS Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 2 86-320 Łasin
POWIAT INOWROCŁAWSKI		
39	Spółdzielnia Socjalna Twoje Smaki	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
40	Spółdzielnia Socjalna HELP	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
41	TURALS Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 34 88-100 Inowrocław
42	SNP Sp. z o.o.	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
43	Spółdzielnia Socjalna Eco Kab	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
44	IPM Sp. z o.o	ul. Toruńska 59 88-100 Inowrocław
45	MED - SEARCH Badania Kliniczne Non Profit Sp. z o.o.	ul. Dworcowa 8 88-181 Jaksice
46	Spółdzielnia Socjalna Wigor	Łojewo 21 88-100 Inowrocław
47	Spółdzielnia Socjalna FACHOWCY	Wierzchosławice 8 88-140 Gniewkowo

48	Olivio Sp. z o.o.	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław
49	Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi	Wróble 37 88-153Kruszwica
50	Fundacja Vita et Natura	ul. Alejnika 4/70 88-100 Inowrocław
51	Bedor Sp. z o.o.	ul. Podgórna 5 88-180Złotniki Kujawskie
52	Fundacja "W zdrowiu z Tobą"	ul. Szeroka 5/4 88-100 Inowrocław
POWIAT LIPNOWSKI		
53	Stowarzyszenie MX Lipno	ul. Wyszyńskiego 63 87-600 Lipno
POWIAT MOGILEŃSKI		
54	Spółdzielnia Socjalna Piekietko	Wola Kozuszkowa 55 88-324 Jeziora Wielkie
55	Stowarzyszenie Ecce Homo	ul. Kościelna 12/1 88-320 Strzelno
POWIAT NAKIELSKI		
56	BBTEL Sp. z o.o.	ul. Leszczynowa 4 89-203Rynarzewo
POWIAT RADZIEJOWSKI		
57	DAWBUD Sp. z o.o.	ul. Topolowa 7 88-230Piotrków Kujawski
58	Fundacja Biesiadne Zacisze	Wola Skarbkowa 36 88-220Osiećciny
POWIAT RYPIŃSKI		
59	Kraina Skrwy Manufaktura Zdrowia	Rak 18 87-510 Skrwilno
POWIAT SĘPOLEŃSKI		
60	Stowarzyszenie "BĄDŹ AKTYWNY"	ul. Dworcowa 1 89-430Kamień Krajeński
61	Stowarzyszenie Klinika Jeździecka	Lubcza 49A 89-422 Sypniewo
POWIAT ŚWIECKI		
62	Fundacja Makowo	ul. Mickiewicza 27 86-100 Świecie

63	Fundacja Toskania Kociewska	Bochlin 71 86-170Nowe
64	Fundacja Aktywizacji i Integracji	ul. Kościuszki 2 86-170 Nowe
POWIAT TORUŃSKI		
65	Spółdzielnia Socjalna „Lubiczanka”	ul. Toruńska 24 87-162 Lubicz Dolny
66	Spółdzielnia Socjalna Klub Artystyczny Cuma	ul. Bydgoska 7 87-140 Chełmża
POWIAT TUCHOLSKI		
67	Spółdzielnia Socjalna "Borowiacki Wigor"	ul. Słoneczna 4 89-520 Gostycyn
68	Spółdzielnia Socjalna „Progres”	ul. Bydgoska 7 89-500 Tuchola
69	Przedsiębiorstwo Społeczne GÓRNICZA WIOSKA Sp. z o.o.	ul. Świerkowa 11 89-520 Piła
70	Spółdzielnia Socjalna "Borowiackie Smaki"	ul. Szkolna 8 89-520 Gostycyn
71	Przedsiębiorstwo Społeczne Pro Social Sp. z o.o.	ul. Świecka 14 89-530 Śliwice
POWIAT WĄBRZEŃSKI		
72	Spółdzielnia Socjalna "BAZA"	ul. Podzamcze 21 87-200 Wąbrzeźno
73	Fundacja Zielona Dolina	Łopatki Polskie 8 87-222Książki
74	Stowarzyszenie Szczuplińskie Żurawie	Szczuplinki 11 87-222Książki
75	Fundacja Rozwijalnia	ul. Jasna 9 87-200 Wąbrzeźno
76	Fundacja Jedno Słońce	Ostrowo 23 87-214 Płużnica
POWIAT WŁOCŁAWSKI		
77	Spółdzielnia Socjalna TRANS-CLEAN	ul. Apeeczna 1 87-860 Chodecz
78	Spółdzielnia Socjalna Chodecka Zieleń Gminna	ul. Apeeczna 1 87-860 Chodecz

79	Choceńska Socjalna Spółdzielnia Budowlana	ul. Sikorskiego 12 87-850 Chocień
80	Fundacja im. Janusza Borkowskiego "Godne Życie na Kujawach"	Redecz Krukowy 8a 87-880 Brześć Kujawski
81	Spółdzielnia Socjalna "Recykling"	Al. Zwycięstwa 19 87-860 Chodecz
82	Spółdzielnia Socjalna "Westa"	ul. Waryńskiego 16 87-860 Chodecz
83	Lornetka Non Profit Sp. z o.o.	Kaniewo 41 87-890 Lubraniec

Na podstawie danych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 3 Centra integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Instytucja tworząca centrum integracji społecznej	Nazwa i adres siedziby centrum integracji społecznej
MIASTO BYDGOSZCZ		
1	Prezydent Miasta Bydgoszczy	Centrum Integracji Społecznej im. Jacka Kuronia ul. Smoleńska 43 85-871 Bydgoszcz
MIASTO TORUŃ		
2	Stowarzyszenie Partnerstwo Społeczne CISTORw Toruniu	Centrum Integracji Społecznej ul. Stokrotkowa 22 87-100 Toruń
POWIAT GRUDZIĄDZKI		
2	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Mieście i Gminie Radzyń Chełmiński (CIS zawiesił działalność, jednak nie został wykreślony z rejestru)¹⁹	Centrum Integracji Społecznej w Szumiłowie Gm. Radzyń Chełmiński 87-220 Szumiłowo 13
POWIAT INOWROCŁAWSKI		
4	Wójt Gminy Inowrocław	Centrum Integracji Społecznej w Łojewie Łojewo21 88–100 Inowrocław

Na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

¹⁹ Informacja na podstawie „Oceny zasobów pomocy społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim za rok 2020”

Aneks nr 4 Kluby integracji społecznej w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Nazwa i adres podmiotu prowadzącego klub integracji społecznej	Nazwa i adres siedziby klubu integracji społecznej
MIASTO GRUDZIĄDZ		
1	Fundacja Inicjatyw Społecznych Źródło ul. Wyspiańskiego 1-3 86-300 Grudziądz	Klub Integracji Społecznej w Grudziądzu ul. Wyspiańskiego 1-3 86-300 Grudziądz
2	Grudziądzkie Centrum Caritas im. Błogosławionej Juty ul. Klasztorna 6 86-300 Grudziądz	Klub Integracji Społecznej „Grudziądzkie Centrum Caritas” ul. Klasztorna 6 86-300 Grudziądz
3	Grudziądzkie Centrum Edukacji AbAk s.c. Iwona Najorke, Sebastian Dróbka	Klub Integracji Społecznej w Grudziądzu ul. Waryńskiego 104 86-300 Grudziądz
MIASTO TORUŃ		
4	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Toruniu ul. Konstytucji 3-go Maja 40c 87-100 Toruń	Klub Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Toruniu ul. Konstytucji 3-go Maja 40c 87-100 Toruń
MIASTO WŁOCLAWEK		
5	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku ul. Kościuszki 26 87-800 Włocławek	Klub Integracji Społecznej we Włocławku ul. Okrzei 61 87-800 Włocławek
POWIAT BYDGOSKI		
6	Towarzystwo Rozwoju Gminy Dobrcz ul. Długa 50 86-022 Dobrcz	Klub Integracji Społecznej w Dobrczu ul. Nad Torem 86-022 Kotomierz
POWIAT CHEŁMIŃSKI		
7	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmnie ul. Gen. J. Hallera 11 86-200 Chełmno	Klub Integracji Społecznej w Chełmnie ul. Gen. J. Hallera 11 86-200 Chełmno

POWIAT GOLUBSKO-DOBZYŃSKI		
8	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu–Dobrzyniu ul. Plac Tysiąclecia 22/a 87-400 Golub-Dobrzyń	Klub Integracji Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu ul. Plac Tysiąclecia 22/a 87-400 Golub-Dobrzyń
9	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Toruniu ul. Gagarina 34/36 87-100 Toruń	Klub Integracji „Aktywni i samodzielni” ul. Odrodzenia 2 87-410 Kowalewo Pomorskie
POWIAT GRUDZIĄDZKI		
10	Rada Gminy Świecie nad Osą Świecie nad Osą 2 86-341 Świecie nad Osą	Klub Integracji Społecznej w Świeciu nad Osą Świecie nad Osą 2 86-341 Świecie nad Osą
POWIAT INOWROCŁAWSKI		
11	Fundacja Ekspert – Kujawy ul. Dworcowa 65 88-100 Inowrocław	Klub Integracji Społecznej Fundacji Ekspert – Kujawy w Inowrocławiu ul. Dworcowa 65 88-100 Inowrocław
12	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu ul. Św. Ducha 90 88-100 Inowrocław	Klub Integracji Społecznej „Aktywni w Klubie” ul. Św. Ducha 90 88-100 Inowrocław
POWIAT NAKIELSKI		
13	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią ul. Ks. P. Skargi 2 89-100 Nakło nad Notecią	Klub Integracji Społecznej w Nakle nad Notecią ul. Ks. P. Skargi 2 89-100 Nakło nad Notecią
POWIAT SĘPOLEŃSKI		
14	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku ul. Mickiewicza 22A 89-410 Więcbork	Klub Integracji Społecznej w Więcborku ul. Mickiewicza 22A 89-410 Więcbork
15	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim ul. Szkolna 8 89-400 Sępólno Krajeńskie	Klub Integracji Społecznej w Sępólnie Krajeńskim ul. Szkolna 8 89-400 Sępólno Krajeńskie
POWIAT TORUŃSKI		
16	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubiczu ul. Toruńska 56	Klub Integracji Społecznej „Nad Drwęcą” ul. Toruńska 56

	87-162 Lubicz	87-162 Lubicz
POWIAT TUCHOLSKI		
17	Urząd Gminy Cekcyn ul. Szkolna 2 89-511 Cekcyn	Klub Integracji Społecznej w Cekcynie ul. Szkolna 2 89-511 Cekcyn
18	Rada Gminy Gostycyn ul. Bydgoska 8 89-520 Gostycyn	Klub Integracji Społecznej w Gostycynie ul. Sępoleńska 12/a 89-520 Gostycyn
19	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kęsowie ul. Główna 19 89-506 Kęsowo	Klub Integracji Społecznej w Kęsowie ul. Główna 19 89-506 Kęsowo
20	Rada Gminy Lubiewo ul. Hallera 9 89-526 Lubiewo	Klub Integracji Społecznej w Lubiewie ul. Hallera 9 89-526 Lubiewo
21	Rada Gminy w Śliwicach ul. Ks. dr. Sychowskiego 30 89-530 Śliwice	Klub Integracji Społecznej w Śliwicach ul. Ks. dr. Sychowskiego 30 89-530 Śliwice
POWIAT ŻNIŃSKI		
22	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gąsawie ul. Żnińska 19 88-410 Gąsawa	Klub Integracji Społecznej w Gąsawie ul. Żnińska 19 88-410 Gąsawa

Na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 5 Zakłady aktywności zawodowej w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Podmiot tworzący zakład aktywności zawodowej	Adres siedziby zakładu aktywności zawodowej
MIASTO BYDGOSZCZ		
1	Miasto Bydgoszcz ul. Jezuicka 1 85-102 Bydgoszcz	Zakład Aktywności Zawodowej w Bydgoszczy ul. Ludwikowo 3, 85-502 Bydgoszcz
MIASTO WŁOCŁAWEK		
2	Gmina Miasto Włocławek Zielony Rynek 11/13 87-800 Włocławek	Zakład Aktywności Zawodowej we Włocławku ul. Łęgska 20, 87-800 Włocławek
POWIAT BRODNICKI		
3	Powiat Brodnicki ul. Kamionka 18 87-300 Brodnica	Zakład Aktywności Zawodowej w Brodnicy ul. Kamionka 24, 87-300 Brodnica
POWIAT BYDGOSKI		
4	Gmina Białe Błota ul. Szubińska 7 86-005 Białe Błota	Zakład Aktywności Zawodowej „Ośrodek Sportu i Rehabilitacji” ul. Centralna 27A, 86-005 Białe Błota
POWIAT CHEŁMIŃSKI		
5	Gmina Lisewo ul. Chełmińska 2 86-230 Lisewo	Zakład Aktywności Zawodowej w Drzonowie Drzonowo, 86-230 Lisewo
POWIAT MOGILEŃSKI		
6	Gmina Strzelno ul. J. Cieśliewicza 2 88-320 Strzelno	Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu ul. Świerkowa 13/1, 88-324 Jeziora Wielkie
POWIAT RADZIEJOWSKI		
7	Powiat Radziejowski ul. Kościuszki 17 87-200 Radziejów	Zakład Aktywności Zawodowej w Radziejowie ul. Kościuszki 58, 88-200 Radziejów

POWIAT TUCHOLSKI		
8	Powiat Tucholski ul. Poczтовая 7 89-500 Tuchola	Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi ul. Świecka 89a, 89-500 Tuchola
POWIAT WĄBRZESKI		
9	Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski ul. Matejki 18 87-200 Wąbrzeźno	Zakład Aktywności Zawodowej w Wąbrzeźnie ul. Sportowa 10, 87-200 Wąbrzeźno

Na podstawie danych Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy.
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 6 Warsztaty terapii zajęciowej w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	Nazwa i adres jednostki organizacyjnej warsztaty terapii zajęciowej	Nazwa i adres siedziby warsztatu terapii zajęciowej
MIASTO BYDGOSZCZ		
1	Caritas Diecezji Bydgoskiej ul. Cienista 2 85-817 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Tęcza” AL. Planu 6 Letniego 37 85-806 Bydgoszcz
2	Liga Kobiet Polskich Kujawsko Pomorski Oddział Wojewódzki ul. Modrzewiowa 6 85-631 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Modrzew” ul. Modrzewiowa 6 85-631 Bydgoszcz
3	Fundacja „Wiatrak” ul. Bołtucia 5 85-791 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Wiatrak” ul. J. Porazińskiej 9 85-792 Bydgoszcz
4	Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy ul. Pl. Kościeleckich 6 85-033 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Biały Domek” ul. Toruńska 28 85-023 Bydgoszcz
5	Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Dzieciom i ich Rodzinom "Przystań" ul. Noakowskiego 4 85-804 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Przystań” ul. Noakowskiego 4/1 85-804 Bydgoszcz
6	Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko – Pomorski ul. Powst. Wlkp.33 85-090 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Mega – Art” ul. Stawowa 1 85-323 Bydgoszcz
7	Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko – Pomorski ul. Powst. Wlkp.33 85-090 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Victoria” ul. Bernardyńska 3 85-029 Bydgoszcz
MIASTO GRUDZIĄDZ		
8	Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „TO-MY” ul. Śniadeckich 21/22 86-300 Grudziądz	Warsztat Terapii Zajęciowej Kochanowskiego 11-13 86-300 Grudziądz

MIASTO TORUŃ		
9	Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „ARKADIA” ul. Młyńska 2-4 87-100 Toruń	Warsztat Terapii Zajęciowej „ARKADIA” ul. M. Skłodowskiej-Curie 80C 87-100 Toruń
10	Polski Związek Niewidomych ul. Konwiktorska 9 00-216 Warszawa	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Mickiewicza 61 87-100 Toruń
11	Fundacja Brata Alberta Radwanowice 1 32-064 Rudawa	Warsztat Terapii Zajęciowej „BRATANKI” ul. Rydygiera 23 87-100 Toruń
MIASTO WŁOCŁAWEK		
12	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy ul. Kaliska 1 87-800 Włocławek	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Wiejska 14 87-800 Włocławek
13	Polski Związek Niewidomych Zarząd Główny ul. Konwiktorska 9 00-216 Warszawa	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Łazienna 6 87-800 Włocławek
POWIAT ALEKSANDROWSKI		
14	Gmina Miejska Aleksandrów Kujawski ul. Słowackiego 8 87-700 Aleksandrów Kujawski	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Wojska Polskiego 21 87-700 Aleksandrów Kujawski
15	Fundacja im. Brata Alberta Zarząd Krajowy Radwanowice 1 32-064 Rudawa	Warsztat Terapii Zajęciowej „Karczemka” ul. Szlak Bursztynowy 87, Otłoczyn 87-700 Aleksandrów Kujawski
POWIAT BRODNICKI		
16	Towarzystwo Rodziców Dzieci Specjalnej Troski ul. Wyspiańskiego 13 87-300 Brodnica	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Wyspiańskiego 13 87-300 Brodnica
POWIAT BYDGOSKI		
17	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. 29 Listopada 12 86-050 Solec Kujawski	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. 23 Stycznia 17C 86-050 Solec Kujawski

18	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Betonowa 1A 86-005 Białe Błota	Warsztaty Terapii Zajęciowej "DĄB" ul. Szubińska 87D 86-005 Białe Błota
POWIAT CHEŁMIŃSKI		
19	Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom Pl. Rydygiera 1 86-200 Chełmno	Warsztaty Terapii Zajęciowej Pl. Rydygiera 1 86-200 Chełmno
POWIAT GOLUBSKO-DOBZYŃSKI		
20	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy ul. Gagarina 34/36 87-100 Toruń	Warsztaty Terapii Zajęciowej ul. Odrodzenia 2 87-410 Kowalewo Pomorskie
POWIAT GRUDZIĄDZKI		
21	Fundacja " Ochrona Zdrowia i Rehabilitacja Niepełnosprawnych" ul. Dworcowa 2 86-320 Łasin	Warsztaty Terapii Zajęciowej ul. Dworcowa 2 86-320 Łasin
22	Stowarzyszenie „ Uśmiech” w Grucie Gruta 1 86-330 Mełno	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grucie Gruta 1 86-330 Mełno
POWIAT INOWROCŁAWSKI		
23	Stowarzyszenie Pomocy Upośledzonych Umysłowo ul. E. Plater 3 88-100 Inowrocław	Warsztaty Terapii Zajęciowej "Razem" ul. E. Plater 3 88-100 Inowrocław
POWIAT LIPNOWSKI		
24	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ul. Kaliska 1 87-800 Włocławek	Warsztaty Terapii Zajęciowej ul. Wojska Polskiego 8 87- 600 Lipno
POWIAT MOGILEŃSKI		
25	CARITAS Archidiecezji Gnieźnieńskiej Os. Orła Białego 20 62-200 Gniezno	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Radosne Serca” Bielice 88-330 Gębice
POWIAT NAKIELSKI		
26	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Powiatowy w Nakle n. Notecią ul. Parkowa 8 89-100 Nakło nad Notecią	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Pod Dębem” ul. Parkowa 8 89-100 Nakło n. Notecią

27	Liga Kobiet Polskich Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy ul. Modrzewiowa 6 85-631 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Pelikan” ul. Sportowa 2a 89-200 Szubin
28	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci KPOR ul. Gagarina 34/36 87-100 Toruń	Warsztat Terapii Zajęciowej „Nasz Dom” Pl. Wolności 5 89-115 Mrocza
POWIAT RADZIEJOWSKI		
29	Miasto i Gmina Piotrków Kujawski ul. Kościelna 1 88-230 Piotrków Kujawski	Warsztaty Terapii Zajęciowej Nowa Wieś 28A 88-230 Piotrków Kujawski
POWIAT RYPIŃSKI		
30	Liga Kobiet Polskich Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy ul. Modrzewiowa 6 85-631 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „Nadzieja” ul. Strażacka 1 87-500 Rypin
POWIAT SĘPOLEŃSKI		
31	Stowarzyszenie „Dorośli Dzieciom” w Sępólnie Krajeńskim ul. Szkolna 8/7 89-400 Sępólno Krajeńskie	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Plac Wolności 2a 89-400 Sępólno Krajeńskie
POWIAT ŚWIECKI		
32	Towarzystwo Wspierania Osób Niepełnosprawnych ul. Nadbrzeżna 2A 86-100 Świecie	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Nadbrzeżna 2A 86-100 Świecie
33	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Nowem Pl. Św. Rocha 5 86-170 Nowe	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Myśliwska 1A 86-170 Nowe
POWIAT TUCHOLSKI		
34	Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski ul. Pocztowa 7d 89-500 Tuchola	Warsztaty Terapii Zajęciowej ul. Przemysłowa 2 89-500 Tuchola

POWIAT WĄBRZESKI		
35	Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski ul. Matejki 18 87-200 Wąbrzeźno	Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Matejki 18 87-200 Wąbrzeźno
POWIAT ŻNIŃSKI		
36	Liga Kobiet Polskich Kujawsko Pomorski Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy ul. Modrzewiowa 6 85-631 Bydgoszcz	Warsztat Terapii Zajęciowej „PROMYK” ul. Szpitalna 32 88-400 Żnin

Na podstawie danych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 7 Podmioty wyróżnione Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny” w województwie kujawsko-pomorskim

LP.	podmiot	lokalizacja	wyróżniony produkt / usługa
MIASTO BYDGOSZCZ			
1	Fundacja Pro Omnis	Bydgoszcz	1. posiłki dedykowane osobom ze szczególnymi wymaganiami związanymi ze stanem zdrowia bądź z wiekiem oraz catering instytucjonalny 2. posiłki dedykowane dzieciom: catering dziecięcy w żłobkach, przedszkolach oraz indywidualny
2	Zakład Aktywności Zawodowej	Bydgoszcz	usługi druku wielkoformatowego, druku offsetowego z obróbką introligatorską, druku cyfrowego oraz projektowania, składu i łamania tekstu do druku
3	WISE PEOPLE Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Marka OSW Creative – usługi programistyczne na godziny i Marka PrivSocial – prowadzenie komunikacji w social-media
MIASTO GRUDZIĄDZ			
4	Grudziądzkie Centrum Ekonomii Społecznej POMOST	Grudziądz	usługi cateringowe
MIASTO TORUŃ			
5	Fundacja Zdrowego Życia	Toruń	Chwast Prast Wegetarian Bistro, majonez pokrzywowo-czosnkowy, ketchup z dyni
6	Catering Serwis Spółka Non Profit Sp. z o.o.	Toruń	Kluski szare po kujawsku*
POWIAT ALEKSANDROWSKI			
7	Spółdzielnia Socjalna Spiżarnia Kujawska	Różno Parcele	obiady tradycyjne związane z Kujawami
POWIAT BRODNICKI			
8	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Teodoryk”	Górzno	Górzno Park Linowy
9	Wioska Mydlarska Sp. z o.o.	Fiałki	warsztaty w Wiosce Mydlarskiej

POWIAT BYDGOSKI			
10	Spółdzielnia Socjalna Koronowianka	Koronowo	1.usługa związana z obsługą miejsc parkingowych 2. usługi pielęgnacji i utrzymania zieleni oraz usługi brukarskie 3. pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych w organizacji życia codziennego
11	Zakład Aktywności Zawodowej "Ośrodek Sportu i Rehabilitacji" w Białych Błotach	Białe Błota	działalność w zakresie usług reklamowych
POWIAT CHEŁMIŃSKI			
12	Unisławska Spółdzielnia Socjalna UNI-ZIEL	Unisław	usługi: porządkowe, remontowo-budowlane, w zakresie reintegracji społeczno-zawodowej oraz szkoleniowych, organizacji wizyt studyjnych
POWIAT GRUDZIĄDZKI			
13	Spółdzielnia Socjalna "Perspektywa"	Łasin	usługi sprzątające zewnętrzne, drobne roboty budowlane oraz organizacja wizyt studyjnych, konferencji, spotkań rodzinnych i towarzyskich
POWIAT INOWROCŁAWSKI			
14	Centrum Integracji Społecznej	Łojewo	1. wyroby i usługi cateringowe warsztatu gastronomicznego 2. usługa „Przystanek Łojewo”
15	Spółdzielnia Socjalna „Twoje smaki”	Inowrocław	usługi cateringowe i obiady abonamentowe
16	Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi	Wróble	1.Gęś Burger 2. haft komputerowy
17	Spółdzielnia Socjalna WIGOR	Łojewo	kompleksowe prowadzenie Dziennego Domu Senior +
19	Inowrocławskie Przedsiębiorstwo Meblowe Sp. z o.o.	Inowrocław	meble łazienkowe, meble sklepowe i biurowe oraz użyteczności publicznej
POWIAT MOGILEŃSKI			
19	Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu	Przyjezierze	1.usługa gastronomiczna i noclegowa 2. usługi pralnicze oraz usługi rehabilitacyjne

POWIAT NAKIELSKI			
20	Spółdzielnia Socjalna „Wspólnota”	Mrocza	prace przy terenach zielenionych oraz sprząatanie pobudowlane i sprząatanie obiektów sportowych
21	Fundacja Vita et Natura	Kcynia	Zioła i suplementy diety poprawiające stan zdrowia i wpływające pozytywnie na jego kondycję, sprzedawane przez organizację pod własną marką, zapakowane w ekologiczne i przyjazne środowisku opakowania: czystek, ostropest mielony, ostropest ziarno, len złocisty, len brązowy, czosnek niedźwiedzi, sól kłodawska drobna, sól kłodawska gruba, młody jęczmień, ksylitol, erytrytol, kasza jagłana, błonnik witalny, babka płesznik, babka jajowata, nasiona chia, jagody goji, orzechy nerkowca, dynia łuskana, sól himalajska drobna, sól himalajska gruba.
POWIAT ŚWIECKI			
22	Fundacja Aktywizacji i Integracji	Nowe	usługi sprzątające, a także produkty rękodzielnicze grawerowane
POWIAT TORUŃSKI			
23	Spółdzielnia Socjalna „Lubiczanka”	Lubicz Dolny	1. usługa pocztowa i reklamowa 2. usługi ogrodnicze
POWIAT TUCHOLSKI			
24	Zakład Aktywności Zawodowej	Tuchola	usługi gastronomiczne, hotelowe oraz prowadzenie placu zabaw dla dzieci
25	Spółdzielnia Socjalna "Borowiacki Wigor"	Gostycyn	usługi gastronomiczne w placówce i catering
26	Spółdzielnia Socjalna „Borowiackie Smaki”	Cekcyn	usługi: gastronomiczna i cateringowa
27	Spółdzielnia Socjalna PROGRES	Tuchola	pozaszkolne formy edukacji, pomoc bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych, działalność wspomagająca edukację

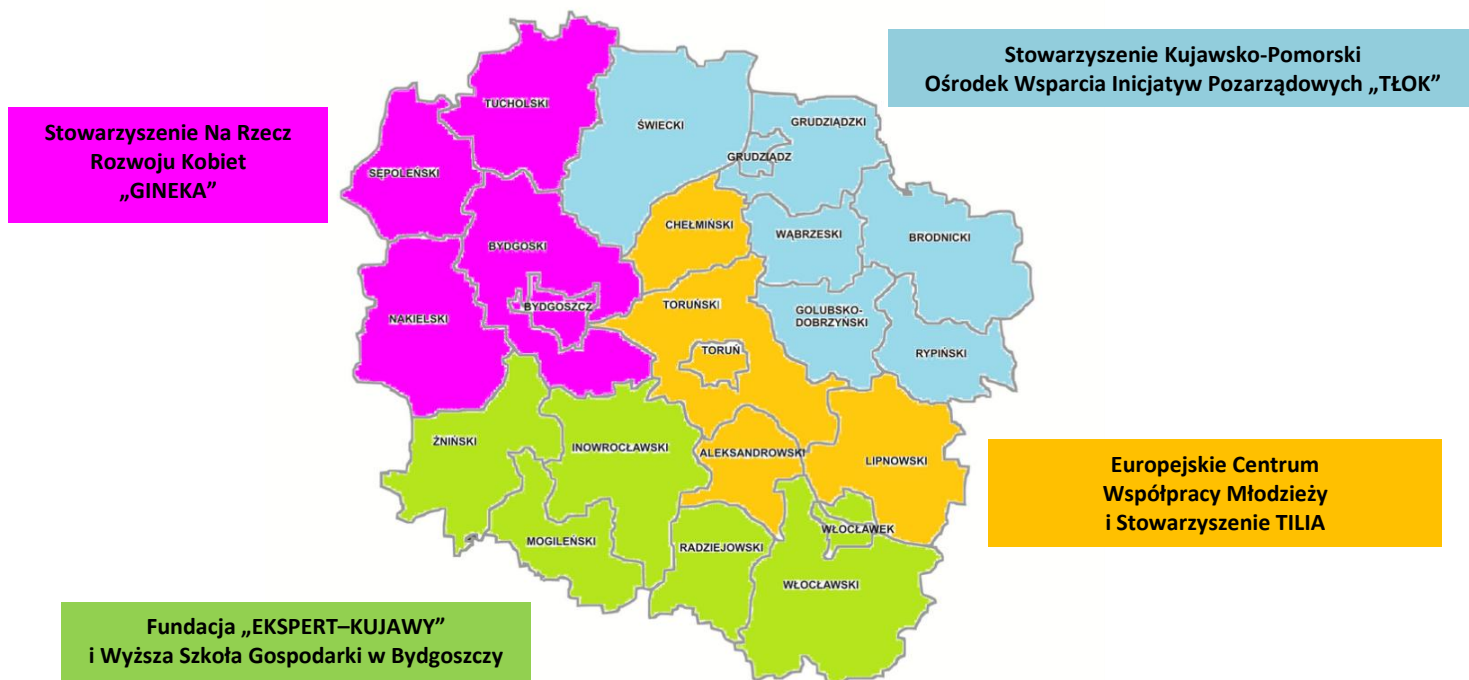
*ze względu na pandemię COVID-19 produkcja certyfikowanego produktu została zawieszona, w związku z czym zawieszono także obowiązywanie certyfikatu „Zakup prospołeczny”

Na podstawie danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu

Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 8 Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej

Infrastrukturalne wsparcie ekonomii społecznej w województwie kujawsko-pomorskim w 2020 r.
- projekty w ramach RPO WK-P na lata 2014-2020 /Poddziałanie 9.4.1/

- **SUBREGION 1** (powiaty: tucholski, nakielski, sępoleński, bydgoski, m. Bydgoszcz)
Beneficjent: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet GINEKA
Tytuł projektu: Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej V
Okres realizacji projektu: 01.07.2019 – 30.06.2023
- **SUBREGION 2** (powiaty: chełmiński, toruński, m. Toruń, aleksandrowski, lipnowski)
Beneficjent: Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży i Stowarzyszenie TILIA
Tytuł projektu: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Toruniu
Okres realizacji projektu: 01.10.2019 – 30.09.2022
- **SUBREGION 3** (powiaty: świecki, grudziądzki, m. Grudziądz, wąbrzeski, brodnicki, golubsko-dobrzyński, rypiński)
Beneficjent: Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK
Tytuł projektu: OWES TŁOK 2
Okres realizacji projektu: 01.06.2019 – 30.06.2023
- **SUBREGION 4** (powiaty: żniński, mogileński, inowrocławski, radziejowski, włocławski, m. Włocławek)
Beneficjent: Fundacja Ekspert-Kujawy z Inowrocławia i Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy
Tytuł projektu: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej II edycja
Okres realizacji projektu: 01.07.2019 – 30.06.2022

Na terenie subregionu nr 4 funkcjonuje również akredytowany Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, prowadzony przez Wyższą Szkołę Gospodarki w Bydgoszczy, który nie realizuje projektu w ramach Poddziałania 9.4.1 RPO WK-P na lata 2014-2020.

Na podstawie danych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 9 Skład osobowy *Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej*

Skład *Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej*:

1) strona samorządowa:

- a) Katarzyna Lubańska – Radna Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Przewodnicząca Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa,
- b) Krystyna Żejmo-Wysocka – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych,
- c) Adam Szponka – Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu;
- d) Marta Zawadzka – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego,
- e) Anna Głuszek – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Departament Funduszy Europejskich,
- f) Danuta Moskała – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu – Dział Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- g) Maciej Smolarek – Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu,
- h) Mariusz Piątkowski – Burmistrz Golubia-Dobrzynia – przedstawiciel Konwentu Burmistrzów Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- i) Tadeusz Kacprzak – Wójt Gminy Inowrocław – przedstawiciel Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- j) Anna Toby – Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi – przedstawiciel Konwentu Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- k) Sławomir Cieśliński – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie – przedstawiciel Konwentu Dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- l) Ewa Tadrowska – Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią – przedstawiciel Konwentu Ośrodków Pomocy Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego;

2) środowisko ekonomii społecznej:

- a) Iwona Borkowska – przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej – subregion nr 1,
- b) Sławomir Bakalarz – przedstawiciel Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Toruniu – subregion nr 2,
- c) Ewa Kwiesielewicz-Szyska – przedstawiciel Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej TŁOK – subregion nr 3,
- d) Anna Białka – przedstawiciel Kujawsko-Pałuckiego Centrum Ekonomii Społecznej – subregion nr 4;
- e) Małgorzata Kowalska – przedstawiciel Konwentu Centrów i Klubów Integracji Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- f) Joanna Karwasz – przedstawiciel Sieci Współpracy Spółdzielni Socjalnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego,

- g) Agnieszka Weyna – przedstawiciel Sieci Turystycznej Podmiotów Ekonomii Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- h) Marcin Tylman – przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Sieci Współpracy Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- i) Marcin Lewandowski – przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Sieci Współpracy Zakładów Aktywności Zawodowej,
- j) Agnieszka Lange-Olszewska – przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Sieci Współpracy Certyfikowanych Podmiotów Ekonomii Społecznej,
- k) Dorota Pronobis – przedstawiciel Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- l) Karol Gutsze – przedstawiciel Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- m) Monika Bartlińska – przedstawiciel Kujawsko-Pomorskiej Sieci Lokalnych Grup Działania,
- n) Łukasz Broniszewski – członek Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej;

3) środowisko nauki i biznesu:

- a) ks. dr hab. Piotr Roszak, prof. UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Wydział Teologiczny,
- b) dr Patryk Wawrzyński – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Interdyscyplinarne Centrum Nowoczesnych Technologii,
- c) dr Katarzyna Kuziak – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Wydział Filozofii i Nauk Społecznych,
- d) dr Jolanta Laskowska – Państwowa Uczelnia Zawodowa we Włocławku – Instytut Nauk Społecznych i Technicznych,
- e) Karol Polasik – Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu,
- f) Adam Rochowiak – WIKA Polska,
- g) Artur Kaniecki – Fundacja Studio M6.

Na podstawie danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Aneks nr 10 Lista podmiotów ekonomii społecznej, które uzyskały wsparcie w ramach mechanizmu zakupów interwencyjnych

- 1) Victus Sp. z o. o. (catering),
- 2) Grudziądzkie Centrum Ekonomii Społecznej "Pomost" (catering),
- 3) Zakład Aktywności Zawodowej w Brodnicy (catering),
- 4) Fundacja Hodowców Polskiej Białej Gęsi (produkcja: maseczki ochronne, fartuchy ochronne, kombinezony ochronne),
- 5) Fundacja Zielona Dolina (produkcja: maseczki ochronne, usługa transportowa, usługa ozonowania),
- 6) Zakład Aktywności Zawodowej w Białych Błotach (produkcja: kołdry, poduszki, pościelenie, usługa ozonowania),
- 7) Koło Gospodyń Wiejskich w Nowym Suminie (produkcja: maseczki),
- 8) Stowarzyszenie Bądź Aktywny z Kamienia Krajeńskiego (catering),
- 9) Wioska Mydlarska Sp. z o.o. (produkcja: mydło antybakteryjne),
- 10) Fundacja Pro Omnis (catering),
- 11) Spółdzielnia Socjalna „Okolica” (usługa transportowa, usługa ozonowania),
- 12) Spółdzielnia Socjalna „Borowiackie Smaki” (catering, usługa ozonowania),
- 13) Catering Serwis Non Profit (usługa transportowa),
- 14) Spółdzielnia Socjalna „Lubiczanka” (usługa transportowa, usługa ozonowania),
- 15) Zakład Aktywności Zawodowej w Drzonowie (produkcja: pościelenie),
- 16) Integra Sp. z o. o. non-profit (catering, usługa odkażania/ozonowania),
- 17) Kraina Skrwy Manufaktura Zdrowia (produkcja: soki wzmacniające odporność),
- 18) Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu (usługa animacji-wyjazd rekonwalescencyjny, catering, usługa ozonowania),
- 19) Fundacja artystyczno-eventowa "FANTAZMAT" (usługa edukacyjno-animacyjna - żywe lekcje historii - warsztaty historyczne),
- 20) Stowarzyszenie GET UP (usługa edukacyjno-animacyjna - żywe lekcje muzyki - warsztaty muzyczne),
- 21) Spółdzielnia Socjalna ECO-KAB (usługa transportowa),
- 22) Fundacja "Sztukateria" (usługa edukacyjno-animacyjna - warsztaty fotograficzno-plastyczne),
- 23) Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krajeńskiej w Samsieczynie (produkcja: maseczki ochronne),
- 24) Spółdzielnia Socjalna „Spizarnia Kujawska” (catering),
- 25) Spółdzielnia Socjalna „Koronowianka” (usługa ozonowania),
- 26) Centrum Ekonomii Społecznej BONUM w Brodnicy (catering),
- 27) Spółdzielnia Socjalna "Nieszawskie Smaki"(catering),
- 28) Spółdzielnia Socjalna „Borowiacki Wigor”(catering),
- 29) Lornetka Non Profit Sp. z o.o. (usługa ozonowania).

Na podstawie danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu
Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.